

Obecný kalendár
Skalité 2025 si môžete
prevziať počas úradných
hodín na matrike
OcÚ Skalité.

Počas Adventných trhov sme sa stretli na vysvietenom námestí pri kostole a zažili si pekné vianočné sviatky. Na druhý deň zavítal do obce Mikuláš, ktorý na koči prešiel celým Skalitým a obdaroval našich najmenších.

*Milí Skalitania, milí priatelia,
želám Vám šťastné a veselé Vianoce – aby ste v tomto najkrajšom období roka trochu spomalili a vychutnali si hrejivú vianočnú atmosféru v kruhu Vašich najbližších. Do nového roka Vám želim hlavne pevné zdravie, veľa šťastia a optimizmu do každého všedného dňa. Teším sa na nové podnety a výzvy, do ktorých sa spoločne pustíme a na nové zážitky, ktoré prinesie nový rok 2025!*

*Jozef Cech, Váš starosta,
poslanci Obecného zastupiteľstva
a zamestnanci obce*

Adventné trhy v Skalitom

V sobotu 30. 11. 2024 sa v našej obci už tradične uskutočnili Adventné trhy.

Počas celého dňa si návštevníci mohli zakúpiť výrobky od remeselníkov a taktiež podporiť školy a škôlky z našej obce. Neodmysliteľnou súčasťou bol aj stánok Jednoty dôchodcov zo Skalitého, Poľovníckeho združenia Skalaňka a Charity zo Skalitého. Večerný program sa začal príhovorom pána starostu, po ktorom nasledovalo vystúpenie detí so Súkromnej základnej umeleckej školy Skalitz Kudlov, po tomto vystúpení pán farár Martin Dani-

šek, pán kaplán Jakub Galmiš spoločne s moderátorkou pani Ivanou Holákovou a pánom starostom a zástupcom starosu Petrom Ivankom spoločne odrátali zasvietenie Vianočného stromčeka pre kostolom sv. Jána Krstiteľa.

Po svätej omši nám spríjemnila podvečer autentickým folklórom Gorol Muzička zo Skalitého. Peter Bažík, ktorý zaspieval vianočné piesne sa tešil obrovskému publiku na námestí. Zakončením adventných trhov bolo vystúpenie kapely Eso z Turzovky s ich Vianočným piesňami.

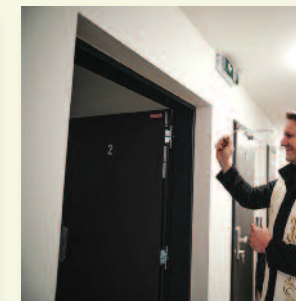
Nový bytový dom na Kudlove

Veľký deň pre 19 rodín, ktoré našli svoj nový domov v bytovom dome 1701 na Kudlove.

15. 11. 2024 sme slávnostne otvorili nový bytový dom s pánom starostom Jozefom Cechom, štátnym tajomníkom Igorom Chomom, generálnym riaditeľom štátneho fondu rozvoja bývania Milanom Lipkom, Prevádzkarňou obce Skalitz, poslancami obecného zastupiteľstva a vzácnymi hosťami a starostami susedných obcí z Kysúc.

Nájomníci si prešli celý bytový dom a pozreli si svoje nové byty, ktoré budú čoskoro ich novým domovom. Pevne veríme, že ich nové domovy budú plné lásky, šťastia a spokojnosti.

Podakovanie patrí aj nášmu pánovi farárovi Martinovi Daniškovi za požehnanie nového bytového domu a deťom zo SZUŠ Skalitz Kudlov, ktoré spestrili svojou hudobnou vložkou tento výnimočný deň.

Projekty 2024

1. Komplexná rekonštrukcie elektrickej sústavy ZŠ Kudlov – suma 215 953,07EUR – z toho dotácia 215 456 EUR
2. Detské ihrisko pri MŠ Skalité – Ústredie – dotácia 50 000 EUR
3. Hokejbalové ihrisko – suma 210 120,48 EUR – z toho dotácia 147 084 EUR
4. Revitalizácia a osvetlenie pamätníkov 1. a 2. svetovej vojny – dotácia z MO SR – 9500 EUR
5. Opatrovateľská služba – dotácia 96 301 EUR
6. Dotácia na Goralské slávnosti – dotácie z rozpočtovej rezervy predsedu vlády SR v sume 5000 EUR
7. Hasičské vozidlo Iveco Trakker pre DHZO Skalité
9. Nákup strojno-technologického zariadenia na vybavenie zberného dvora v obci Skalité – Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov. Z projektu boli zakúpené: Traktor, Nákladný príves, Automobil (Nosič kontajnerov s nadstavbou), Teleskopický nakladač, Traktorová kosačka, Štiepkovač, Unimobunka, Váha a 6ks kontajnerov. Výška celkových oprávnených nákladov do 574 531,60 EUR
10. Bytový dom č. 1701 - obstarávacía cena podľa ŠFRB 1.3 mil EUR, z toho Dotácia z Ministerstva dopravy 375 570,56 EUR a dotácia na technickú vybavenosť 35 950 EUR

Hokejbalové ihrisko

Detské ihrisko pri MŠ Skalité - Ústredie

Revitalizácia pamätníka padlým v 2. svetovej vojne

Rekonštrukcia elektroinštalácie v ZŠ Kudlov

Schválené investície pre rok 2025

Dotácie z Plánu obnovy, Interreg, ...

1. Európske centrum Goralskej kultúry – 1 902 967,84 EUR, z toho spolufinancovanie 165 475,47 EUR
2. Rozšírenie kapacít MŠ Skalité – Ústredie – 1 112 779,99 EUR, spolufinancovanie 28 607,60 EUR
3. Stavebné úpravy a rozšírenie kapacít ZŠ s MŠ Skalité Kudlov – 397 988,19 EUR
4. Vodozádržné opatrenia v obci Skalité – rekonštrukcia chodníkov popri štátnej ceste 1/12 – 2 944 614,60 EUR
5. Interreg – terénna štvorkolka pre DHZO Skalité – 65 000 EUR
6. Kontajnerové stojiská – Envirofond – dotácia 22 500 EUR

Podané projekty

Očakávané vyhodnotenie – január 2025

1. Zariadenie pre seniorov Goral – 3 676 413,54 EUR – dotácia z Plánu obnovy
2. Rýchle energetické opatrenia ZŠ s MŠ Kudlov, Obecný úrad, polyfunkčný objekt č. 602 – 665 556,22 EUR – dotácia z Plánu obnovy
3. Nákup technického vybavenia na triedený zber odpadov – nenávratný finančný prostriedok 246 858,40 EUR, z toho spolufinancovanie 21 465,95 EUR

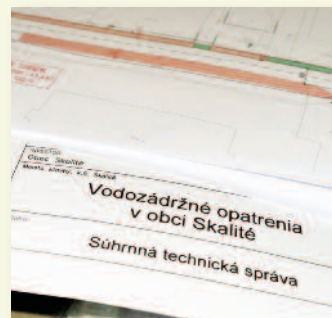
Stavebné úpravy v Základnej a Materskej škole Kudlov

V rámci projektu s názvom: **Stavebné úpravy ZŠ a MŠ Kudlov č.s. 781** sa obec Skalité stala úspešným žiadateľom a z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky získala prostriedky v sume 397 988,19 Eur.

Z prostriedkov sa vybuduje bezbariérová rampa a vstup do základnej školy, rozšíri sa kapacita o jednu triedu a v areáli ZŠ a MŠ Kudlov sa vybuduje nové detské ihrisko.

Rekonštrukcia chodníkov popri štátnej ceste 1/12 v obci a v areáli ZŠ s MŠ Kudlov

Obec Skalitz bola úspešná v projekte s názvom Vodozádržné opatrenia v obci Skalitz a získali sme 100% financovanie z Ministerstva životného prostredia ako sprostredkovateľského orgánu pre Program Slovensko 2021 – 2027 v hodnote **2 944 614,60 EUR**.

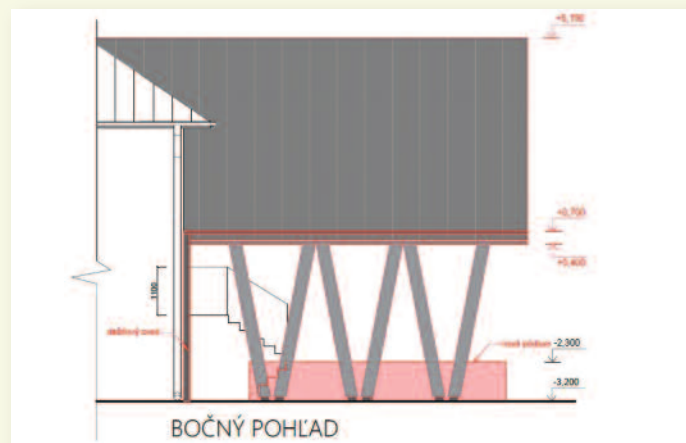
Vďaka projektu komplexne zrekonštruujeme všetky chodníky v obci, ktoré sú v zlom a nevyhovujúcom stave a taktiež aj v areáli ZŠ s MŠ Kudlov pri vchode do materskej školy. Súčasný vodonepriepustný chodník sa nahradia novými chodníkmi zo vsakovacej dlažby, ktorá vďaka svojej priepustnosti udrží vodu v krajine a tým sa zaradíme k obciam, ktoré sa snažia adaptovať na zmenu klímy a pomôžeme tým našej krajine aj planéte.

Súčasťou projektu bude aj vybudovanie dažďových záhrad, ktoré budú nielen estetickým ale hlavne funkčným prvkom, ktorý pomôže so zadržaním vody v krajine.

Zastrešenie a pódium pre kultúrne podujatia

Z projektu s názvom „Kultúra spája“ sa nám podarí postaviť zastrešenie a pódium pre kultúrne podujatia v našej obci. Obec týmto do budúcnosti už nebude zaťažovaná prenájomom pódia a strechy nad pódium, odpadnú teda náklady za prenájom, čo nám ušetrí nemalé výdavky v rámci kultúrnych a spoločenských udalostí.

Nenávratný finančný príspevok z Európskeho fondu regionálneho rozvoja 49 922,65 Eur, nenávratný finančný príspevok zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky

Rozšírenie kapacít Materskej školy Skalitz – Ústredie

V rámci projektu s názvom: **Rozšírenie kapacít Materskej školy Skalitz – Ústredie č. 632**, sa obec Skalitz stala úspešným žiadateľom a z Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky získala prostriedky v sume **1 112 779,99 EUR**. Z poskytnutých prostriedkov sa kompletne zrekonštruuje jedáleň a kuchyňa v materskej škole a rozšíria sa kapacity pre deti z našej obce.

Mulčovacie rameno

Z dotácie Individuálnych potrieb obcí s Ministerstva financií sa podarilo obci Skalitz získať príspevok vo výške **7 781,00 EUR na nákup Mulčovacieho ramena**.

Pripravovaný projekt INTERREG s Poľskou republikou posilní spolupráce farností a prispeje k revitalizácii kostolov

Plánujeme nový cezhraničný projekt Interreg s Poľskou republikou zameraný na spoluprácu farností Skalitz a Rycerky Gornej a gminou Rajcza, kde v prípade schválenia úspešnosti projektu zrekonštruujeme fasádu a sokel kostola, taktiež revitalizujeme chodník okolo kalvárie spolu so zastaveniami. Táto iniciatíva by mala posilniť vzájomné vzťahy medzi našimi komunitami a obohatiť duchovný a kultúrny život na oboch stranách hraníc. V novembri sme sa stretli v našej obci so zástupcami z Poľskej republiky.

Aktivity a investície obecnej prevádzkarne

Mimo našej bežnej činnosti pri zabezpečovaní služieb pre občanov:

- Oprava ciest v obci striekaním asfaltovou zmesou a kameniva,
- Oprava havarijného stavu cesty Čanecký potok – výmena podlažia + ABS povrch,
- Zhotovenie cesty u Ramšáka – odvodnenie + betónový povrch,
- Zhotovenie cesty – u Kristiány – prístup od rieky – odvodnenie, povrch kameň,
- Búracie práce MŠ u Tomasov,
- Revitalizácia ihriska MŠ Kudlov – zhotovenie chodníkov, bočných dverí, teréne práce, ošev trávy,
- Odvodnenie cintorína Rieky časti „A“ a „E“, odvodnenie pozemkov pri železničnej stanici,
- Oprava bočného vstupu do budovy OcÚ,
- Výmena zábradlia pri parkovisku zdravotného strediska,
- Zhotovenie krytého uzamykateľného stojiska na nádoby na odpad k BD č. 1701,
- Výrez stromov a predĺženie splaškovej kanalizácie a prístupovej cesty v areáli ZČŠ Skalitz Ústredie,
- Výrez stromov v nespôsobilom stave na starom cintoríne pri fare,
- Vyčistenie od náletových krovísk „vodná nádrž“ bývalý SKI areál,
- Oprava priestorov v budove školy 1. – 4. Skalitz Ústredie,
- Oprava uličnej vpuste dažďovej kanalizácie v chodníku pri odbočke na cestu Bory,
- Terénne úpravy na ihrisku MŠ Skalitz ústredie s oševom trávy,
- Úprava terénu pri ihrisku za zdravotným strediskom,
- Oprava lavičiek na verejných priestranstvách v obci,
- Inštalácia nových lavičiek a stolov na verejné priestranstvá v obci,
- Oprava poškodených častí altánov v obci,
- Oprava poškodených častí ihrísk v obci,
- Súčinnosť pri realizovaných projektoch obce,
- Nákup pneumatík a reťazí na traktory a manipulátor, opravy a servis pracovných strojov,
- Výmena žalúzií v Dome nádeje, nákup svetidiel na verejné osvetlenie, pracovného náradia.

Prevádzkareň informuje

HARMONOGRAM VÝVOZU ODPADU NA ROK 2025

ZLOŽKA ODPADU / DEŇ VÝVOZU	TKO (POPOLNICE)	TRIEDENÝ ODPAD (SKLO, PLASTY, VKM, OBALY Z KOVU)	VÝMENNÝ OBCHOD PAPIERA	NEBEZPEČNÝ, NADROZMERNÝ ODPAD	ŠATSTVO	KAMPAŇOVÝ ZBER BRKO ZO ZÁHRAD
Január	2 14 15 16 28 29 30					
Február	11 12 13 25 26 27					
Marec	11 12 13 25 26 27	4. 3., 5. 3.	17. 3.		18.-20. 3.	25.-29.3.
Apríl	8 9 10 22 23 24			8.-12. 4.		
Máj	5 6 7 20 21 22	13. 5., 14. 5.	12. 5.		27.-29. 5.	
Jún	3 4 5 17 18 19					
Júl	1 2 3 15 16 17 29 30 31		14. 7.			
August	12 13 14 26 27 28	5. 8., 6. 8.			19.-21. 8.	
September	9 10 11 23 24 25		22. 9.	16.-20. 9.		
Október	7 8 9 21 22 23	14. 10., 15. 10.			28.-31. 10.	28.-31. 10.
November	4 6 7 18 19 20		10. 11.			
December	2 3 4 16 17 18 29 30 31	9.12., 10. 12.				

Popolnice určené na vývoz musia byť označené štítkom a pripravené pri zvoznej trase do 4:00 hod. vývozného termínu. Zakazuje sa odkladať do popolníc horúci popol, kamene, betón, konáre, biologicky rozložiteľný odpad, živočíšny odpad a zložky ktoré sa triedia (obaly z plastov, skla, tetrapakov – viacvrstvové kombinované obaly od mlieka, mliečnych výrobkov, džúsov, ovocných štiav, kovové obaly a papier).
Preťažené popolnice a popolnice s teplým popolom nebudú vyprázdnené a budú označené štítkom s dôvodom nevyprázdnenia.

Odvoz TKO – popolníc

Vysvetlivky k odvozu TKO – popolníc

Odvoz TKO – popolníc sa uskutočňuje čo 14 dní, pre rok 2025 v nepárnom týždni v utorok, stredu, štvrtok podľa zvoznej trasy s výnimkou:
Dňa 8.5.2025 štvrtok (Deň víťazstva nad fašizmom - štátny sviatok), vývoz komunálneho odpadu sa posúva o jeden deň skôr. Zber začína už pondelok 5.5., pokračuje v dňoch utorok 6.5. a stredu 7. 5.2025!

- UTOROK – časť obce 1**
Štátna – hlavná cesta od Šimurdy a všetky bočné uličky z pravej strany ktoré sa napájajú na hlavnú cestu: Fuckov potok, Tomice, Podkrižné, u Krupela,u Petráka, Cupeľ, Potok, Kultána, Bory, u Gonščáka, u Laša, do Buroňa, Rucka, Tridsiatok, Kavaly, Firkov, Mikulov, Koričárov, Vranov, Kudla + cestou späť ľavá strana od Serafínova až po Tomasov: do Kreany, do Krčmiska, do Jargaši, pri Kríži, u Majchráka, ZŠ prostredná smer do Vempla, Tomasov, do Koričárov, do Migasa, Poľana.
- STREDA – časť obce 2**
Chajsovka, Čanecký potok, Briežok, okolo Skaľanky, na Bor, smer do Dostala, do Greši, do Strakov, do Tatarkov, do Serafína, k železničnej zastávke Serafínov, do Chabiňaka.
- ŠTVRTOK – časť obce 3**
Do Čaňa, Rieky, súbežná cesta okolo železnice a jej bočné ulice: do Martiniaka (po lipu) po RD č. 1345, Do Papíka (po lipu) po RD č. 60, Na potôčik celý okruh, do Taraby po bývalé stojisko VOK, Do Filipa po most, do Greguša.

Zber triedeného odpadu

- prvý deň zberu je určený pre časť obce OD GREGUŠA PO TRIDSIATOK,
- druhý termín zberu je určený pre časť obce OD TRIDSIATKU PO SERAFÍNOV.

Vrecia s čistými vytriedenými zložkami odpadu musia byť označené štítkom – číslom domu a umiestnené k zbernej trase v deň zberu do 7:00 hod.

Informácie na:
Obec Skalité – Prevádzkareň,
Skalité č. 598, 023 14 Skalité,
telefón: 041/4376221,
mobil: 0917873506,
e-mail: prevadz karen@skalite.sk

Päť základných zásad pri nakladaní s odpadom z domácnosti počas zimného obdobia

- 1.) Do nádob dávame bežný odpad z domácnosti, ktorý sa už nedá triediť!

2.) Nádobu na odpad nepreťažujeme!
maximálna nosnosť nádob na odpad zakúpených v organizácii Obci Skalité – Prevádzkareň:
110 l pozinkovaná nádoba – maximálna nosnosť do 44 kg,
120 l plastová nádoba – maximálna nosnosť do 48 kg,
240 l plastová nádoba – maximálna nosnosť do 96 kg.

3.) Do nádob nevkladane horúci odpad!
Horúci popol z pece, rovnako ako aj neuhasnený cigaretový ohorok, môže spôsobiť požiar alebo inú haváriu. V prípade zistenia osoby, ktorá zapríčiní horenie komunálneho odpadu v nádobe, bude voči tejto osobe vyhovený dôsledok v zmysle platných právnych predpisov.
- 4.) Nezalievajme odpad vodou!
Zalievanie odpadu – ochladzovanie teplého popola vodou. Touto svojou neuváženou činnosťou spôsobujú preťaženie nádob a pri mraze potom mokrý odpad zamrzne, čo sťažuje a znemožňuje vysypávanie odpadu. Pri manipulácii s nádobou sa môže stať, že nádoba na odpad – popolnica sa poškodí – praská! Upozorňujeme občanov, že nádoby ktoré budú preťažené, obsahovať namrznutý odpad, nebudú vyvezené a budú označené štítkom s uvedením dôvodu nevysypania.

5.) Popolnice určené na vývoz musia byť prichystané k určenej zvoznej trase, očistené, uvoľnené od snehu, ľadu a označené štítkom.

140. výročie otvorenia železničnej trate cez našu obec

Dňa 12. októbra 2024 sme si pripomenuli 140. výročie otvorenia trate Čadca – Zwardoň. Železničný klub Tatran pozval na jazdu historickým vlakom Tatran s Bobinou E 499.062.

Trať Čadca – Skalité – Zwardoň bola otvorená 3. novembra 1884 v dĺžke 21 kilometrov. Viedla náročným terénom a hor-

ským úsekem. Na trati postavili aj niekoľko kamenných mostov, malé klenbové stavby.

Táto trať dodnes prepája ľudí, kultúry, regióny, štáty a vďaka železnici prišiel do našich obcí intenzívnejší rozvoj. K tejto príležitosti bola vydaná aj pohľadnica, ktorá bude pripomínať túto slávnosť.

Pripomenuli sme si 106. výročie od ukončenia 1. svetovej vojny

Pred 106. rokmi, presne 11. novembra 1918 o 11. minúte zaznela posledná salva pri podpise prímeria v Compiègne vo Francúzsku, ktorým sa skončila prvá svetová vojna. Nie všetci rodáci, ktorí narukovali do vojny, sa vrátili.

Tým, o ktorých prišlo oznámenie, že padli v boji, obec Skalité postavila pomník. Autor ani zhotoviteľ nie sú známi.

Slávnostné odhalenie sa konalo 28. októbra 1931. Na pamätnej tabuli sa nachádzajú mená padlých.

Dňa 11. novembra 2024 sme si pietným aktom pripomenuli presne o tomto čase ukončenie 1. svetovej vojny pri pamätníku padlým a zapálili sme sviečky. Na pietnej spomienke sa zúčastnilo vedenie obce, zástupcovia DHZO Skalité, MS SČK Skalité. Česť ich pamiatke.

Beseda s poľovníkom

V piatok 15. 11. 2024 sa v priestoroch knižnice uskutočnila beseda s poľovníkom p. Marekom Skopalom, určená pre žiakov 3. – 6. ročníka. Deti sa dozvedeli zaujímavé informácie o poľovníckej tradícii, ochrane prírody, starostlivosti

o zvieratá v prírode, ale aj zaujímavé príhody uja poľovníka.

Deti mali pripravené veľa zvedavých otázok. P. Marekovi Skopalovi, poľovníkovi z PZ Skaľanka Skalité ďakujeme za pútavé rozprávanie a prajeme: Lovu zdar!

Záver roka s DHZO Skalité

Vážení občania, priatelia hasiči. Pred nami sú vianočné sviatky, s ktorými sa blíži i koniec roka a v niekoľkých riadkoch Vám prinášame podstatné udalosti DHZ Skalité.

Ako každý rok, počas septembra a októbra sme pripravovali takmer všetky naše vozidlá na pravidelnú technickú kontrolu, a ako sú vozidlá o rok staršie, vyžadujú si i väčšiu pozornosť a komplikovanejšiu údržbu, aby boli schopné na prevádzku v cestnej premávke.

Niektoré opravy sme boli schopní vykonať svojpomocne, iné sme museli zveriť servisu, ale môžeme konštatovať, že i tento rok všetky naše vozidlá prešli technickou kontrolou, teda Tatra 815 CAS 32, Tatra 138 CAS 32, Tatra 148 PP – 27, Iveco Daily i GAZ 69. Peugeot Boxer pôjde na pravidelnú technickú kontrolu o rok, ale i tak si vyžiadal dosť nákladnú diagnostiku.

Pravdepodobne ste postrehli, že dňa 19. 11. 2024 nášmu dobrovoľnému hasičskému zboru bolo ministrom vnútra SR Matúšom Šutajom Eštokom darované zánovné vozidlo Iveco Trakker CAS 30, ide o prevod vozidla, ktoré v minulosti používali profesionálni hasiči OR HaZZ Čadca, na hasičskej stanici v Turzovke. Momentálne prebiehajú úkony týkajúce sa zmeny majiteľa vozidla v evidencii vozidiel z ministerstva

vnútra SR na obec Skalité. Postupne dochádza i k preškoleniu strojníkov DHZ Skalité na obsluhu tohto vozidla a až potom bude možné uvedené vozidlo v prípade potreby i reálne použiť na výjazd. Ďakujeme hlavne pánovi starostovi Jozefovi Cechovi za zabez-

pečenie vozidla Iveco Trakker a ministromi vnútra Matúšovi Šutajovi Eštókovi. Taktiež ďakujeme všetkým hasičkám, hasičom a všetkým, ktorí sa podieľali na zabezpečení prevodu vozidla nášmu zboru, za prejavenu dôveru.

Nové vozidlo si vyžiadalo preorganizovanie parkovania vozidiel v garážach hasičskej zbrojnice, čo sa podarilo na zimnú obdobie vyriešiť a vozidlá sú pripravené na zimnú prevádzku.

Dňa 1. 12. 2024 naši hasiči s vozidlom sprevádzali a asistovali pri Mikulášskej nádielke v celej obci Skalité.

Ďakujeme všetkým hasičkám, hasičom a ich rodinám za pomoc a realizáciu akejkoľvek pomoci spojenej s činnosťou DHZ Skalité. Prajeme všetkým veľa zdravia, šťastia, správnych rozhodnutí, krásne prežitie blížiacich sa sviatkov v kruhu rodiny a priateľov, bez potreby akejkoľvek pomoci od hasičov.

**S pozdravom
výbor DHZO Skalité**

V súvislosti so zimným obdobím a vykurovaním našich obydľí, tiež s používaním vianočného osvetlenia, dekoráčnych svietidiel a zábavnej pyrotechniky odporúčame nasledovné opatrenia

- na vykurovanie používať len riadne certifikované, pravidelne kontrolované a udržiavané vykurovacie systémy;
- pri vykurovaní dodržiavať všetky pravidlá ustanovené príslušnými zákonmi a vyhláškami;
- dodržiavať všetky pokyny výrobcu a predajcu vykurovacieho systému;
- používať iba certifikované vianočné osvetlenie;
- v prípade, že sa v byte nenachádzajú žiadne osoby, je potrebné osvetlenie na vianočnom stromčeku vypnúť z elektrického zdroja energie;
- rešpektovať pokyny výrobcu a predajcu;
- nevykonávať akékoľvek neodborné zásahy v súvislosti s opravou jednotlivých žiaroviek a kabeláže;
- umiestniť vianočný stromček do dostatočne veľkého priestoru, ďalej od vykurovacích zariadení a otvoreného ohňa;
- zábavnú pyrotechniku používať len v čase ustanovenom všeobecne záväzným nariadením obce, mesta a pri jej používaní dodržiavať všetky pokyny výrobcu a predajcu.

Vyhlasenie víťazov fotosúťaže

Už tradične sa v našej obci koná súťaž o najkrajšiu fotografiu s názvom Skalité mojimi očami. Organizátorom súťaže je obec Skalité a súťaž je zameraná na zachytenie a propagáciu obce Skalité v jej rôznych podobách a na snahu motivovať nádejných fotografov v ich ďalšej tvorbe. Všetky prihlásené fotografie zachytávali našu obec, život v obci, pohľadom na Skalité, architektúru, prírodu, rôzne ročné obdobia. O víťazovi sa hlasovalo na facebookovskej stránke. Z prihlásených fotografií ste vybrali tri, ktoré sa vám najviac páčili.

Počas Adventných trhov boli víťazi odmenení vecnými cenami. Výhercom srdečne gratulujeme.

Výhercami fotosúťaže 2025 sa stali:

1. miesto
Ján Krajča
Pohľad na Skalité pri západe slnka

2. miesto
Kristína Čanecká
Pred zotmením

3. miesto
Patrik Lišťvan
Hubárske nebo nad dedinou

Vlasta Mudriková vydala svoje nové CD pod názvom *Nevolaj ma šuhajček*. Viac informácií sa dozviete na stránke www.mudrikova.sk

Duchovné slovo

Koncom roka zvykneme bilancovať uplynulý rok a zamýšľame sa nad tým, čo všetko nás čaká. Negatívne správy, nestabilita a napätie aj v nás môžu vzbudzovať strach z toho, čo nás čaká.

Vianoce sú pre nás výnimočnou príležitosťou zastaviť sa, stíšiť a obnoviť v sebe pravé hodnoty. Ježiš prichádza, ako vtedy, tak aj tieto Vianoce medzi nás ako dar – nielen ako historická postava, ale ako zdroj lásky, pokoja a zmierenia.

Ježiš – pravý Boh, prišiel medzi nás, aby sa stal jedným z nás a ukázal, že On je živá Láska.

Láska zjednocuje a pramení v hĺbke nášho srdca. Keď budeme viac trpezliví, zhovievaví a ochotní počúvať, môžeme byť súčasťou svetla, ktoré zaháňa tmú. Nech tieto Vianoce otvoríme naše srdcia pre druhých, aby Vianoce neboli len sviatkom darčiekov, ale aj časom skutočnej radosti a nádeje pre celý svet. Lebo s Ním sa nemusíme báť o zajtrajšok.

Prajem Vám pokojné vianočné sviatky.

Jakub Galmiš, farský vikár

Skalité

časť 28

Príbehy zo Skalitého

V našej krásnej vlasti vari niet mesta, mestečka, dediny, dedinky, horskej usadlosti, či prírodného výtvoru, ku ktorému by sa neviazal nejaký príbeh o jeho existencii, alebo udalostiach, ktoré sa tam stali. V mestách o nich spísali záznamy archivári, roduverní vlastenci, alebo nadšení lokálpatrioti, ktorí pocítili potrebu vyznať sa zo svojho vzťahu k tomuto určitému miestu. Tam, kde nejestvovali archívne záznamy, alebo ich bolo ako šafranu, sa opis tých udalostí ľuďmi dopĺňoval z generácie na generáciu, často veľmi farbitým výkladom, poznačeným individuálnou rozprávača. Príbehy okorenené svojším humorom danej pospolitosti, ná-

V tomto príspevku sa, odkazom na pripravovanú knihu Príbehy zo Skalitého, vrátíme tam opísanými príbehmi tiež do minulosti obce, ale iným spôsobom. V niektorých príbehoch sa vrátíme veľmi ďaleko, do dávnych čias, z ktorých sa nám zachovali informácie iba v ústnom podaní. Sú to opisy udalosti, ak sa vôbec stali, alebo aj takých, ktoré si ľudia vymysleli, v podobe rozprávok a legiend. V iných príbehoch sa vrátíme do obdobia po druhej svetovej vojne a pripomenieme si jeden z významných fenoménov goralskej ľudovej kultúry – driapačky peria. V tom čase potrebná činnosť, aká tu jestvovala oddávna, ale dnes už iba ukážková činnosť v skanzenoch. Pripomenieme si ju nie kvôli driapaniu peria, ale kvôli pozitívnemu vplyvu na ľudovú slovesnosť nielen v našom goralskom kraji, ale v slovenských dedinách všeobecne. Spomenieme aj príbehy z nedávnej minulosti, ktoré sa rôznym spôsobom zachovali a traktovali v našej pospolitosti.

rečovými prvkami, sa preniesli až do súčasnosti ústnym podaním. Nie je tomu inak ani v našej obci.

Tomuto nevyčerpatelnému zdroju vďačíme za neuveriteľne bohatú slovesnosť nášho národa, úzko spätú s pestrosťou folklóru v regiónoch, nielen v dnešnej podobe tancov, spevu, hudby, ale aj prvkov materiálnej kultúry.

Je zaujímavé, že aj tam, kde bol dostatok historických záznamov o udalostiach, príbehov v určitých lokalitách, jestvujú ich výklady tiež v ústnom podaní. Menej či viac odlišné, ale jadro príbehu je podobné, niekedy aj zhodné. Sú známe prípady z minulosti, keď v ústnom podaní opisovaná udalosť podnietila ľudí k jej

hlbšiemu bádaniu, dokonca k archeologickému výskumu, niekedy aj s pozitívnym výsledkom.

V našom kraji, myslíme tým časť Kysúc na severe, so štyrmi goralskými obcami, sú takéto prípady zriedkavé, ale v ústnom podaní sa tiež zachovali rôzne príbehy zo života ľudí, a tiež všelijaké legendy či rozprávky. Niektoré sa dočkali aj literárneho spracovania, iné zapadli do množstva dnešných moderných vymyslených príbehov.

Miestom, kde sa dávne príbehy oživovali, často aj dopĺňovali o podrobnosti, ale kde sa na svetlo sveta dostávali aj nové, dovtedy ešte neznáme príbehy a odkiaľ sa rozširovali do domácnosti,

boli páračky. Tu, v našej obci nazývané, azda aj priliehavejším výrazom – driapačky. Lebo páračky bola činnosť, pri ktorej sa párali handry na doma tkané koberce, taktiež jeden z prvkov kultúrneho dedičstva.

Driapačky bola činnosť neodmysliteľne spojená s neopakovateľnou predvianočnou atmosférou. Nielen ako výpomoc iných žien pri tejto takmer výhradne ženskej práci, ale aj ako významná spoločenská udalosť žien zo susedstva, blízkeho okolia, obvykle z placu. Ich súčasťou nebola iba práca, na ktorú bolo treba mať obratné prsty, ale aj rozprávanie. Ak niektorá gazdiná vedela, že driapačky u nej budú trvať niekoľko dní, tak podľa toho aj vyberala ženy, ktoré si pozvala. Tie mali, okrem šikovných rúk, aj dobre podrezaný jazyk. Vedeli svojším spôsobom rozprávať hrôzostrašné príbehy o strašidlách, čertoch a iných podivných bytostiach tak presvedčivo, že sa napokon aj samé báli ísť po skončení driapačiek domov. Pre takéto prípady si so sebou brali synov, vnukov, pre ktorých bolo zážitkom počúvať také príbehy, o akých sa ani v rozprávkových knižkách nedočítali. Pri tejto práci však nechýbali ani klebety o kdekom a o všetličom, vrátane noviniek zo širokého okolia viac či menej pravdivých, ktoré sa stali inšpiráciou na dopĺňovanie, až napokon vznikol ďalší príbeh.

Ale najviac sa cenilo rozprávanie príbehov a prednes niektorých žien, ktorý bol veľmi pôsobivý, nezabudnuteľný. Pri driapačkách sa rešpektovali pravidla domácej panej a to sa týkalo aj zvykov pri driapaní peria, ktoré boli v jednotlivých pláčoch trochu odlišné, podľa toho odkiaľ gazdiná pochádzala.

Tie sa tykali dni, v ktorých sa mohlo driapať, množstva peria, ktoré sa donieslo na stôl na jeden večer, triedenia peria na rôzne použitie a podobne.

Rozprávalo sa výhradne nárečím, ktoré sa tiež niekedy plac od placu líšilo. Nebral sa ohľad na to, ak niektorá žena nárečiu dobre nerozumela. Rešpektovala sa však prítomnosť detí a niektoré nevhodné, či neslušné výrazy na nahradzovali vhod-

nejšími, alebo rozprávajúca povedala: „Však viete čo som chcela povedať“.

Tradoval sa príbeh o učiteľke, pôvodom odkiaľsi zo stredného Slovenska, ktorá nastúpila na školu v obci a bola zvedavá na nárečie, takže prišla na driapačky. Po chvíľke, keď ženy zistili, že vie obstojne driapať prestali si ju všímať. Ona iba neveriacky počúvala ten neuveriteľný vodopád slov, ktorý spustili ženy, keď začali rozprávať príbehy s výrazmi, ktoré sa bežne ani v nárečí nepoužívali. Napríklad nocnica (rozprávková bytosť v podobe ženy, nočná, lesná víla), poledníca (poludnica, rozprávková bytosť v podobe ženy, ktorá blúdila po svete počas teplého poludnia), bes (rozprávková bytosť, ktorá škodila ľuďom, škriatok), prílygacka (nočná mora, bytosť trápiaca ľudí v spánku), gušlica (osoba, ktorá dokáže urieknuť, porobiť človeku, alebo zvieraťu, privolať zlo na človeka aj do budúcnosti, nedokáže ale premeniť človeka, zviera, alebo vec). Boli, sú to výrazy pri rozprávaní rôznych príbehov typické pre skalitské nárečie. Popritom sa však v príbehoch používali aj slova, ktoré mali podobný, alebo rovnaký význam ako v slovenčine, napríklad matoga (matoha), či bosorka (čarodejníca, bytosť, ktorá na rozdiel od gušlice dokázala premeniť človeka, zviera, alebo vec). Niektoré však dostali časom mierne hanlivý význam, napríklad bohyňa, mudrákyňa (bytosť, ktorá na rozdiel od bosorky pomáhala ľuďom, zvieraťam).

Kolkým z tých príbehov pani učiteľka po tomto krátkom „jazykovom kurzu nárečia“ porozumela, sa nevie.

Ale driapačky mali aj spoločenskú funkciu. Ak sa do susedstva prisťahovala žena, alebo prišla nevesta, bola to príležitosť, aby sa bližšie zoznámila so susedkami. V niektorých prípadoch driapačky mali aj akúsi morálnu funkciu. Boli prípady, ktoré sa medzi susedmi občas stávajú, že sa susedky kvôli niečomu povadili, pohnevali. Ale blížil sa čas vianočný, čas mieru a pokoja a bolo sa treba pomeiť, veď aj na spoveď bolo treba ísť. Tak sa hľadali vhodné spôsoby na zmierenie tak, aby neutrpela „na hrdosti“ ani

jedna strana. Gazdiná, u ktorej sa driapalo, buď z vlastného popudu, alebo známych, či dokonca aj pohnevaných susediek samotných, pozvala susedky na driapačky a bola v úlohe zmierovateľa, čo sa jej vždy podarilo. Driapačky neboli len o práci a rozprávaní, ale aj o dobrej zábave, plnej žartov, doberaní sa. Dobrá atmosféra bola korunovaná záverečným pohostením, zábavou a piesňami, už za prítomnosti mládenčov. A bola to aj príležitosť na zoznámenie sa mladých ľudí. Matky ženby súcich mládenčov si všímali prípadné nevesty.

Posedenie pri driapačkách malo mimoriadne pozitívny účinok na lepšie poznanie a zachovanie nárečových výrazov, na zachovanie ľudovej slovesnosti v časoch, keď neboli rozšírené masovokomunikačné prostriedky. S ich rozvojom a dostupnosťou tato forma spolunažívania pláцovej pospolitosti začala zanikať.

S nimi zanikali aj aktualizácie dávnych príbehov. V tejto knihe som sa pokúsil sprostredkovať svojim rodákom tie, ktoré mi zostali v pamäti aj s nárečovými výrazmi tak, ako ich ženy – driapačky predniesli. Škoda, že sa nedá opísať mimika rozprávačky a jej gestikulácia, ktoré sprevádzali rozprávanie. Pridal som aj príbehy z novej doby, ktoré upútali pozornosť rodákov.

Ďakujem tým mojim rodákom, ktorí s porozumením prijali môj plán písať tieto príbehy ako som ich kedysi zachytil aj s pripomienkami rodákov k ich deju.

Kvôli autenticite príbehu sú príbehy napísané v slovenčine i v nárečí, aby som svojim milým rodákom pripomenul pestrosť našej „rodnej reči“, pravda už s poslovenčenými výrazmi, tak ako ich postupne preberali naši predkovia, ale aj my do nášho, žiaľ už vymierajúceho nárečia.

Text neprešiel jazykovou úpravou.

PAVOL LAŠ, Ing., CSc.,

člen Slovenskej genealogicko-

heraldickej spoločnosti,

člen Slovenskej asociácie novinárov

Skalité

Okienko do minulosti
časť 29

História a činnosť kultúrnych domov v Skalitom

Začiatky spoločenského kultúrneho života v našej obci sú neodmysliteľne spojené s hraním divadelných hier vtedy veľmi úspešných a obľúbených autorov. Ochotnícke divadlo v Skalitom bolo dlhé roky, celé dvadsiate, tridsiate i štyridsiate desaťročie 20. storočia dominantnou kultúrnou činnosťou v obci. Činnosť ochotníckeho divadla bola veľmi účinná metóda spoločenskej výučby slovenského jazyka po rokoch násilnej maďarizácie, najmä v tomto prostredí nárečovo značne diferencovanom od slovenčiny. Bola to činnosť neobyčajne záslužná.

Ďalším významným kultúrnym činiteľom, ktorý pozitívne ovplyvnil život v obci, bol film. Hoci sa filmové predstavenia

Budova školy po 1. svetovej vojne. Vzadu je sklad Konzumu nazývaný „burg“, postavený z dreva, ktoré darovali občania s pôdorysom 11 x 5 m.

V tomto príspevku si pripomenieme začiatky spoločenského kultúrneho života v našej obci po 1. svetovej vojne. O spoločenskom kultúrnom živote na dedinách v časoch Rakúska – Uhorska sa vo všeobecnosti nedá hovoriť. Na dedinách sa obvykle pestovala viac či menej úspešne ľudová kultúra vyplývajúca z tradícií. O takýchto či iných akciách, napr. o ochotníckom divadle v našej obci pred 1. svetovou vojnou sa nepodarilo získať žiadne informácie. Situácia sa podstatne zmenila po 1. svetovej vojne, keď z obce odišla maďarská administratíva. V úradnom a spoločenskom styku sa začala používať slovenčina, ktorá sa vyučovala aj v školách v Skalitom, ale v podobe tzv. československého jazyka. Národné zhromaždenie totiž prijalo v roku 1920 takzvaný jazykový zákon, ktorý označil „jazyk československý“ za oficiálny jazyk. V roku 1926 bol vyhlásený československý jazyk za jazyk štátny. Pritom sa vychádzalo z koncepcie čechoslovakizmu, z predstavy o existencii jednotného československého národa. Česi, ktorí sem nastúpili ako žandári, financí, železničiari, príp. učitelia používali češtinu. Tá bola, tak ako „československý jazyk“, pre našich predkov oveľa zrozumiteľnejšia než v Európe cudzorodá maďarčina, dovtedy násilne presadzovaná uhorskou vládou vo všetkých oblastiach života.

začali pravidelne hrať neskôr, lebo obec bola elektrifikovaná až po 2. svetovej vojne, tiež sa stali na dlhé roky obľúbenou formou kultúrnej aktivity občanov.

Aktivity kultúrneho života vrcholili v obci obvykle vo vianočnom čase a pred inými cirkevnými či štátnymi sviatkami. V súčasnosti, v tomto predvianočnom čase, by sme si teda mohli pripomenúť sto prvé výročie ochotníckeho divadla.

Za začiatok ochotníckeho divadla môžeme s istotou považovať obdobie po roku 1920, keď bol farárom v obci Jozef Randík a za správcu školy prišiel v roku 1922 učiteľ Eugen Matiašovský. Iniciátorom ochotníckych hier a organizátorom tejto činnosti bol v začiatkoch farár Jozef Randík

(1887 – 1969), neskôr učiteľ Eugen Matiašovský (1895 – ?), ktorí boli aj režisérmi predstavení. Prvý ochotnícky súbor vznikol pri škole v Ústredí a tvorili ho železničiari, financí, žandári a ich rodinní príslušníci, učitelia z troch škôl v obci a niektorí miestni občania.

Divadelné predstavenia sa hrali najprv v škole v Ústredí, učebni II. triedy. Neskôr v budove bývalého konzumu tzv. „burgu“, postavenom v roku 1922 na farskom pozemku, prestavanom na obecnú sálu, ktorá slúžila aj ako školská učebňa.

Podľa záznamu v kronike sa pred Vianocami v roku 1923 hralo ochotnícke divadelné predstavenie Strídža spod hája od F. Urbánka, v režii farára J. Randíka.

Fotografia hercov v prvej divadelnej hre v Skalitom „Anička Kováčovie“.

Predstavenie sa opakovalo aj v januári a zo zisku z obidvoch predstavení sa zakúpilo divadelné javisko, ktoré inštalovali v jednej triede školy. Tým bola založená tradícia ochotníckeho divadla v Skalitom, ktorú udržali až do 70. rokov 20. storočia školy a rôzne spolky v obci so svojimi súbormi. Aj v rokoch 1925 – 1926 sa pokračovalo v nacvičovaní divadla. Pred Vianocami bola uvedená divadelná hra Sen vianočný od Vojtěšky Baldessari-Plumlovskej.

Začiatkom roku 1929 sa obecné zastupiteľstvo, vzhľadom na veľký pokrok v kultúre v obci, rozhodlo postaviť veľký kultúrny dom.

Históriu tejto budovy pripomíname preto, lebo mala významnú úlohu nielen v kultúre, ale aj v obecnom školstve a jej využitie bolo viacúčelové.

Pri slávnostnom otvorení kultúrneho domu v roku 1930 odohrali ochotníci divadelnú hru Jánošík od Márie Rázusovej-Martákovkej. Povšimnime si, v akom krátkom čase realizovali naši predkovia svoj úmysel z roku 1929, postaviť kultúrny dom.

V marci 1930 pri príležitosti 80. narodenín T. G. Masaryka ochotníci napokon mohli uviesť hru z Otroctva ku slobode od Gustáva Zocha, ktorú predtým zakázal vtedajší notár Samuel Zachar. Stalo sa tak až potom, začiatkom roka 1930, keď tento zarytý stúpenec monarchie, bol k všeobecnej spokojnosti obyvateľov obce, preložený do Dunajskej Stredy. Na jeho miesto nastúpil Rudolf Havel, notársky adjunkt a bývalý legionár, ktorý sa v obci osvedčil ako dobrý osvetový pracovník.

Obec vtom čase ešte nebola elektrifikovaná a tak kultúrny dom mal vlastný zdroj elektrickej energie, umiestnený v pivnici budovy, zo strany od kostola pod hasičskou zbrojnicou. Na druhej strane budovy bola na prízemí umiestnená stanica Červeného kríža. Na poschodí bola po celej dĺžke budovy sála, určená na divadelné i filmové predstavenia. Sála bola orientovaná v smere východ–západ, t. j. javisko bolo umiestnené na strane ku kostolu a premietacia kabína na strane ku železničnej stanici a bola prístupná schodiskom zvonka

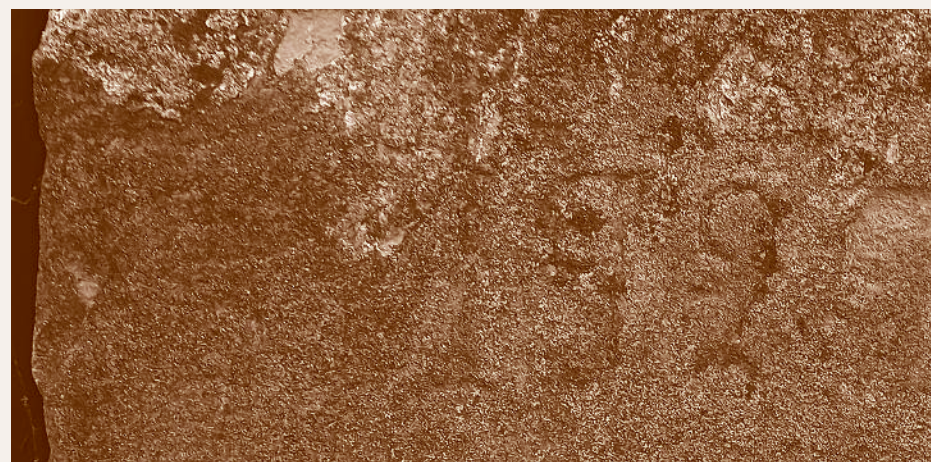
budovy.

O stavbe kultúrneho domu je záznam v obecnej kronike. Podľa tohto záznamu sa v základnom kameni nachádza listina zo dňa 25. 07. 1929. Text je v pôvodnom znení.

Kultúrny dom

stávala politická obec v dobe prvého prezidenta Č.S.R. T. G. Masaryka, prvého prezidenta krajiny slovenskej Jána Drobného, ministra verejného zdravotníctva dr. Jozefa Tisu, okresného náčelníka dr. Vojtecha Kallaya, obecného starostu Jozefa Časnochu Mikša, vedúceho notára Samuela Zachara, r. kat. farára Jozefa Randíka, spr. uč. org. Eugena Matiašovského, členov obecného zastupiteľstva: Jozef Časnocha Mikš starosta, Kazimír Tatarka I. námestok, Juraj Baroniak II. námestok, Jozef Potočiar od Varmusa, Ján Oravec, Ondrej Ivanek, Michal Špilák, Peter Garát, František Gyöngösi, Juraj Petrák, Ondrej Kožák, Michal Straka, Jozef Kavala ml., Tomáš Straka z Poľany, Adam Sojka, Dominik Časnocha Mikš, Michal Vongliar, Jozef Tatarka, Pavel Jargaš, Jozef Čanecký, Ján Špilák, Jozef Krčmárik, Juraj Vrána, Pavel Truhlík, Ján Majchrák, Jozef Kavala, Juraj Laš Poláček, Jozef Tatarka Habčák, Ján Tatarka, Martin Krčmárik roku Pána 1929

Prácou Oskára Janiczka, staviteľa z Jablonkova cieľom

Základný kameň budovy

zveladenia telesnej a duševnej kultúry obyvateľstva skalitského.

Z príležitosti uloženia základného kamňa pri stavbe skalitského sociálno-zdravotného a kultúrneho domu v Skalitom ráčte prijať prejav otcovskej oddanosti.

Obecné zastupiteľstvo

Základný kameň budovy je uložený v múre na priečelí vľavo od schodiska do budovy, dnes už poškodený a slabo viditeľný.

Posledným predstavením v tomto kultúrnom dome bola hra Náš pán minister od I. Stodolu a odohrali ho ochotnícky súbor Slovenskej ligy a Osvetový zväz finančnej stráže v roku 1933. Tento kultúrny dom bol na kultúrne účely využívaný pomerne krátko.

Autora príspevku zaujalo, pri zbieraní podkladov pre napísanie monografie obce „Skalité obec pod Trojakom“ v roku 2014, prečo mala obec v tom čase, krátko po sebe, postavené dva kultúrne domy a začal pátrať po tom, ako takáto nezvyčajná situácia vznikla. Nik zo žijúcich pamätníkov to nevedel virohodne vysvetliť.

Navštívil preto kanonika Mons. Ladislava Belasu¹, kaplána v Skalitom v rokoch 1953 – 1954, o ktorom vedel, že sa vždy zaujímal o históriu obce, v ktorej ako kňaz pôsobil. Ten mu objasnil pozadie tejto zvláštnej situácie. Dekan Peter Černo², u ktorého bol L. Belas kaplánom, mu porozprával o situácii s dvomi kultúrnymi domami v

obci na začiatku 30. rokov, s ktorou ho oboznámil vtedajší farár v Skalitom Jozef Randík, keď mu odovzdával farský úrad.

Na základe volieb bola Ľudová strana vo vláde prvej republiky a na post ministra zdravotníctva bol nominovaný Dr. Jozef Tiso, neskôr prezident 1. Slovenskej republiky, spolužiak Jozefa Randíka z gymnázia v Žiline. Obecné zastupiteľstvo tento ich vzťah využilo pri získavaní podpory štátu na stavbu kultúrneho domu. Štátna podpora bola sedemdesiatisíc korún a stavbu napokon spolufinancovali aj Úverové družstvo, obec, urbariát, ako aj občania zo zbierky.

Budova patrila spolku Česko-slovenský Orol, zdravotnej stanici Červeného kríža a Úverovému družstvu. Spolok Orla v obci založili a tvorili zväčša občania českej národnosti, ktorí tu pôsobili ako železničiari, financi, žandári a učители, vrátane ich rodinných príslušníkov a tí začali kultúrny dom nazývať Masarykov kultúrny dom. Česká komunita založila v obci aj česko-bratskú cirkev a začala kultúrny dom využívať na účely tejto cirkvi, aj ako modlitebňu. Proti takejto zmene účelu kultúrneho domu sa ostro postavil vtedajší farár Jozef Randík, iniciátor jeho stavby. Keď protest nepomohol, rozhodol sa postaviť na farskom pozemku druhý kultúrny dom s názvom Dom katolíckej charity. Za pozornosť stojí, že bol postavený v rekordnom čase jedného roka, 1930 – 1931, na farskom pozemku vedľa fary. Dnes je na tom mieste polyfunkčný dom č. 601, v ktorom je pošta, kaviareň a. i.

Stavba nového kultúrneho domu (budova Katolíckej charity) v r. 1930, pohľad od kostola

Divadelná ochotnícka činnosť, ktorá sa presunula do nového kultúrneho domu (Dom Katolíckej charity) sa rozbehla naplno a začala sa predstavením Filoména od Jozefa Vaněka.

Prvý kultúrny dom bol využívaný obvykle jedenkrát za týždeň. Neskôr, keď bola do budovy premiestnená škola, sála bola rozdelená priečkou na dve učebne. Z miestnosti zdravotnej stanice sa urobil byt pre správcu školy.

Spolok Česko-slovenského Orla, ktorý tam mal trvalé užívacie právo, hoci dostal odstúpné, vybral dvere a vytrhal elektrické vedenie. Robotníci pracujúci na prestavbe rozkradli kľučky, zámky, okenné tabule, vnútorné zariadenia dokonca i plech zo strechy. Tým sa prestavba budovy na školu veľmi predražila.

Ochotnícka scéna v obci začala byť veľmi pestrá, čo sa týka súborov i repertoáru. V obci vznikli aj iné ochotnícke súbory, napr. pri novozaložených spoločenských organizáciách – Orol, Slovenská liga, Matica slovenská a pod. Príchodom učiteľa Jozefa Kubíka (*1905 – †2002) vznikol veľmi aktívny ochotnícky divadelný súbor pri Prostrednej škole.

Do obce chodili hrať aj iné ochotnícke súbory a skalitské súbory hostovali na iných ochotníckych scénach a zúčastňovali sa aj divadelných súťaží. Na súťaži v Čadci v Palárikovom dome sa najčastejšie zúčastňovali amatérski divadelníci z obcí Skalité, Čierne, Svrčinovec, Turzovka, Makov, Raková a Ošadnica. Skalitskí ochotníci

sa tam predstavili hrou od Z. Nováka Bože ako?

Záznamy o ochotníckych predstaveniach sú v obecnej kronike, kronikách školy v Ústredí a Prostrednej škole, ale aj v iných zdrojoch. Ale divadelnú ochotnícku činnosť v obci najpodrobnejšie zdokumentoval farár Peter Černo.

Podrobným porovnávaním týchto záznamov s inými zdrojmi sa podarilo zostaviť, aj keď asi nie úplný, zoznam ochotníckych predstavení v obci od začiatkov ochotníckeho divadla až do roku 1949. Záznamy sú síce chronologicky písané, ale niektoré zápisy sú dodatočné, niektoré s poznámkami a vsuvkami. Často je v zázname iba názov hry, chýba dátum predstavenia, kto ho režíroval, obsadenie a pod.

Podľa týchto záznamov najviac ochotníckych divadelných predstavení sa odohralo v 30. a 40. rokoch. Najaktívnejší bol súbor Sväzu katolíckej mládeže (SKM), ktorého predsedom bol Michal Kultán (1919 – 2011), neskôr dlhoročný predseda národného výboru v obci v rokoch 1954 – 1970. Toto obdobie môžeme nazvať „zlatým vekom“ ochotníckeho divadla v Skalitom.

Tento prehľad divadelných predstavení v obci bol spracovaný aj retrospektívne od skončenia 1. svetovej vojny.³ Jestvujú tu záznamy aj o ochotníckych predstaveniach, ktoré odohrali skalitskí ochotníci nielen v obci, ale aj v iných obciach. Tak ako farár J. Randík, bol aj farár P. Černo aktívnym činovníkom ochotníckeho di-

Kultúrny dom, 40. roky

vadla v obci.

Záznamník vo forme zošitu, so zoznamom divadelných predstavení v obci, viedol P. Černo od roku 1940, ale je pravdepodobné, že niektoré záznamy si urobil hneď po nástupe na kaplánske miesto v roku 1937. Dokazuje, že farár P. Černo evidoval vtedajšiu súčasnosť ochotníckeho divadla v obci, na ktorej sa aj sám podieľal. Sledoval dianie na slovenskej ochotníckej scéne a robil si záznamy o hrách, ktoré by mohli byť v budúcnosti v obci uvedené. Farár P. Černo dokonca preložil aj jednu divadelnú hru z češtiny. V záznamníku sú uvedené obsahy niekoľkých desiatok hier, ktoré preštudoval, poznamenal si ich obsah a pripojil poznámku o obťažnosti hry, príp. o jej vhodnosti, krojoch, obsadení a pod.

Po 2. svetovej vojne sa divadlá v obci nenacvičovali, lebo sála v Kultúrnom dome bola zdevastovaná. Nejaký čas tu bola ubytovaná aj protibanderovská jednotka česko-slovenskej armády. Keď bola opravená, zriadili v nej kaplnku, v ktorej slúžili omše, lebo v tom čase sa v kostole staval kamenný oltár a obnovovali sa maľby.

Opäť sa začalo hrať v roku 1947. V máji Miestna organizácia Matice slovenskej (MOMS) spolu s Meštianskou školou uviedli divadelnú hru Nieko je za dverami od Hany Zelinovej. Hru režirovali notár Štefan Majtán a kaplán Imrich Kšiňan. O predstavení písali noviny Sloboda 24. 05. 1947. Veľmi priaznivo bolo hodnotené vystúpenie ochotníkov, najmä úlohy Daniely (I. Časnochová), Júlie (L. Časnochová), Viktora (J. Potočár), dr. Gazdu (J. Furenda), Filipa de Ris (učiteľ Zalčík) a prof. Brežného (učiteľ Zemaník). Mimoriadnu pozornosť vzbudila učiteľka A. Štaffnová v úlohe matky výkonom, ktorý v novinách označili na úrovni profesionála. Neskôr boli uvedené divadelné hry Otcov hriech v podaní ochotníckeho súboru Miestnej osvetovej besedy, predstavenie V službách lásky, o ktorom sa nezachovali podrobnejšie údaje a predstavenie Jeho posledný hriech v podaní súboru Slovenského svazu mládeže (SSM), ktoré sa niekoľkokrát reprízovalo v dňoch 29. 05. – 05. 06. 1949.

Divadelná ochotnícka činnosť pomaly upadala a okrem spomínaného predstavenia v roku 1948-49 sa žiadne iné nekonali. V mimoškolskej činnosti učiteľov, ktorí boli hybnou silou ochotníctva, začali prevládať iné formy činnosti poplatné novému ľudovodemokratickému zriadeniu a direktívam komunistickej strany. Išlo o politické školenia, politicko-odborné školenia, pionierske školenia, stranícke školenia a pod. U žiakov išlo o rôzne brigády, napr. zber starého železa, papiera, šatstva, úprava okolia školy, lesné brigády, hľadanie pásavky zemiakovej (mandelinky), ale najmä nacvičovanie programu pre rôzne slávnosti. Napr. v školskom roku 1948-49 sa konali oslavy: 4. septembra oslava SNP, 27. októbra oslava vzniku 1. ČSR, 8. novembra oslava Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie v Rusku, 23. novembra narodeniny prezidenta K. Gottwalda, 21. januára spomienka na V. I. Lenina, vo februári 1949 spomienka na P. O. Hviezdoslava, oslava 1. výročia Februárového víťazstva, 30. apríla oslava 1. mája, 9. mája oslava Dňa víťazstva. V ďalších rokoch pribudli oslavy narodenín J. V. Stalina, V. M. Molotova a i., ako aj povinné odoberanie politických časopisov a novín a predčítavanie z nich.

Ochotnícka divadelná činnosť sa však začala pomaly obnovovať.

Najprv sa do činnosti zapojil ochotnícky súbor hasičov. Ten vyvíjal svoju činnosť v roku 1954 – 1960. Tvorili ho mladí hasiči, najmä tí, ktorí vynikali aj v hasičských súťažiach. V súbore hrávali: Anna Martiniaková, Anna Gonščáková, Anna Buryová, Žofia Rucková, Vincent Bacula, Vincent Laš, Jozef Časnocha, Jožka Straková, Milka Ramšáková, Jozef Firek a ďalší. Jeho činnosť bola úspešná a vystupoval so svojim programom aj v okolitých obciach. O jeho činnosti si však hasiči neviedli podrobnejšie záznamy.

V tom čase sa začala aktivizovať aj iná ochotnícka skupina. Zásľuhu na tom má založenie Osvetovej besedy, ktorej vedúcim sa stal v roku 1955 učiteľ Cyril Zvada. V nej dostali príležitosť hrať ochotníci rôzneho veku. Uviedli dve divadelné hry

(učitelia a žiaci), ktoré mali niekoľko repríz, ale názvy sa nepodarilo zistiť. V školskom roku 1956 – 1957 žiaci nacvičili divadelnú hru Čiu-čiu a učitelia divadelnú hru Skrývačka, s ktorou vystupovali aj v Čiernom. Obe hry režirovala Margita Pagáčová, ktorá sa hneď po nástupe na školu prejavila ako agilná divadelníčka. Z tohto obdobia sa nepodarilo nájsť záznamy s podrobnosťami o odohratých divadelných hrách. V školskej kronike sú iba zmienky o ich počte. V školskom roku 1957 – 1958 sa odohrali dve predstavenia pre dospelých a jedno pre deti. V tom roku sa v škole začala záujmová činnosť, v rámci ktorej pracoval dramatický krúžok. V školskom roku 1958 – 1959 odohral krúžok opäť dve predstavenia pre dospelých a jedno pre deti, mali aj niekoľko repríz. Ďalšie ochotnícke predstavenia, reprízy sa odohrali iba sporadicky.

Predstavenia sa obvykle hrávali na Štedrý deň tak, aby sa skončili pred polnočnou omšou, na 2. sviatok vianočný, na Nový rok a vo fašiangovom období. Niekedy šlo o reprízy, niekedy o iné nové hry. Ochotnícky súbor pri škole v Ústredí hrával predstavenia aj v susedných obciach, napr. v škole na Vreščovke, kam ho pozýval vtedajší riaditeľ tejto školy p. Frolo, alebo v kultúrnom dome pri pile v Oščadnici. Tieto hostovania boli veľmi náročné, lebo garderóbu i divadelnú výbavu si herci vozili sami.

V roku 1946 v budove bola umiestnená Meštianska škola. Tá bola zriadená na základe žiadosti obce, ktorá vyslala delegáciu na poverenie školstva v zložení Dr. Michal Choluj⁴, Imrich Polák z Okresného výboru v Čadci a Jozef Potočár⁵ učiteľ, rodák zo Skalitého. Delegácia vtedy predniesla aj žiadosť na zriadenie obchodnej školy v Čadci. Výsledok cesty delegácie bol veľmi úspešný a v obci bola zriadená obvodná Meštianska škola už v školskom roku 1946 – 1947 a do jej obvodu patrilo aj Čierne Vyšný koniec. V decembri 1947 bol objekt pripojený na elektrickú sieť.

V školskom roku 1948 – 1949 vyšli prví a jediní absolventi meštianskej školy.

V rámci školskej reformy sa škola premenovala na Štátnu strednú školu.

O začiatky kina sa zaslúžil vtedajší starosta Jozef Časnocha Mikš, ktorý po návrate z Ameriky kúpil bývalú krčmu A. Ziffera spolu so svojim bratom Dominikom. Predstavali ju na hostinec s názvom „Turistická zastávka“. Práve v sále tohto hostinca sa pravdepodobne uskutočnilo prvé filmové predstavenie. Podľa hodnoverného zdroja to bolo v čase okolo Vianoc, medzi 9. decembrom 1933 a 9. januárom 1934. Obec nebola vtedy ešte elektrifikovaná, takže elektrický prúd do hostinca priviedli káblom zo stolárskej dielne Michala Horeličana. Tá bola v tom čase umiestnená v obecnom sklade nazývanom Pajta. Budova Pajty stála pred hostincem vedľa cesty na železničné priecestie. Mala dva vchody. Jeden smerom k hostincu, lebo v tej časti bola „ľadoveň“ (sklad ľadu pre hostinec) a z druhej strany bola stolárska dielňa. V nej bol agregát na výrobu elektrického prúdu pre drevoobrábacie stroje, poháňaný stacionárnym spaľovacím motorom. Názov

filmu sa však nepodarilo zistiť. Dá sa iba predpokladať, že to bol vtedy najpopulárnejší prvý slovenský film Jánošík.

Nenašli sa záznamy o tom, že by sa v prvom kultúrnom dome, postavenom a otvorenom v roku 1930, hrali filmové predstavenia. Pravdepodobnejšie však je, že sa tam spočiatku hrávali iba divadelné predstavenia a sálu na filmové predstavenia adaptovali až neskôr, po tom ako bola k nemu zo strany od železničnej stanice pristavená premietacia kabína. Podľa vtedy platných požiarnych predpisov kabína nesmela byť prístupná priamo zo sály a tak sa do nej chodilo po kovovom schodisku. Po dokončení a otvorení nového kultúrneho domu (Domu Katolíckej charity, vedľa farského úradu) sa hrali filmové predstavenia tam, lebo sála bola postavená pre obidva druhy predstavení. Po 2. svetovej vojne 03. 10. 1948 bolo v tejto budove otvorené kino, ktoré dostalo názov „Beskyd“. Filmy sa tu premietali až do postavenia súčasného kultúrneho domu. Ten bol odovzdaný do užívania roku 1972. Mal stupňovité

hľadisko, širokouhlé premietanie a klubové priestory. Na kultúrnej činnosti sa podieľali najmä dobrovoľné spoločenské organizácie v rámci miestneho kultúrneho strediska.

Budova prvého kultúrneho domu potom slúžila na rôzne účely, školská jedáleň, svadobka a neskôr bola prenajímaná ako obchodné priestory. V roku 1968 sa k budove pristavil zadný trakt, v ktorom získali dobrovoľní hasiči vlastné a lepšie vybavené priestory.

V súčasnosti je pôvodná časť budovy kultúrneho domu v rozsiahlej rekonštrukcii a už počas nej vynovené priestory využíva Súkromná základná umelecká škola Skalité.

Text neprešiel jazykovou úpravou.

PAVOL LAŠ, Ing., CSc.,
člen Slovenskej genealogicko-heraldickej spoločnosti,
člen Slovenskej asociácie novinárov

Ochotníci po predstavení Kamenný chodníček, 1959

Žiaci meštianky pri nástupe na dvore školy, dnes tu stojí Hasičská zbrojnica

Poznámky:

- 1 ThDr. Ladislav Belás (* 22. február 1930, Milochov – † 5. január 2021, Nitra) bol slovenský rímskokatolícky kňaz, vysokoškolský pedagóg, historik a bibliotekár. Nitriansky sídelný kanonik, správca diecéznej knižnice.
- 2 Peter Černo (* 01. september 1909, Prusy – † 29. decembra 1981, Skalité), farár, dekan správca farnosti v Skalitom od 1. augusta 1938 do 31. decembra 1974

- 3 Záznamník farára Petra Černa založený 13.02.1940; teraz v súkromnom vlastníctve.
- 4 Michal Choluj (*1912 Skalité †1998 Bratislava), diplomat za 1. Slovenskej republiky a tiež po roku 1968
- 5 Jozef Potočár (*1912 Skalité †2002 Bratislava), učiteľ a organista v Skalitom, doc., PhDr., vysokoškolský pedagóg na VŠMU, zborový dirigent

Pripravovaná kniha Pavla Laša

Štefan Mlich (*1936 Nesluša, †2022 Žilina), výtvarník, člen Umeleckej besedy slovenskej a Združenia výtvarníkov stredného Slovenska. Pokračovateľ drotárskej tradície rodu z kysuckého rodiska.

Bol mojím dlhoročným spolupracovníkom, od roku 1970, vo Výskumnom ústave dopravnom Žiline, kde pracoval ako výskumno-vývojový pracovník, az do roku 1996 kedy odišiel do dôchodku.

Z novoročienok, ktoré za tie roky daroval sa stala rozsiahla kolekcia, ktorá ale bohužiaľ, nie je úplna, pretože po zapožičaní na rôzne výstavy sa niektoré mi nevrátili a od niektorých sa stratil letopočet a tak ich uvádzame bez poradia na konci zoznamu.

Výstava pôvodne plánovaná na rok 2021, spolu s besedou za účasti umelca, bola z dôvodov nepriaznivej epidemiologickej situácie odložená na neurčito.

Štefan Mlich bol samouk. Už od roku 1966 však svoju tvorbu predstavoval na samostatných i kolektívnych výstavách doma i v zahraničí. Jeho diela sú v zbierkach viacerých múzeí a galérií na Slovensku i vo svete. Množstvo jeho umeleckých výtvorov je v súkromných zbierkach.

Kolekcia, ktorú si tu dovoľujem predstaviť, je dôkazom toho, že Štefan Mlich, ako jeden z prvých u nás povýšil drotárstvo na umeleckú úroveň.

Z tvorby Sofie Časnochovej

Z tvorby Štefana Mliča

Štvorlístok
Medený drôt

PF 2010

Motýľ
Medený drôt

Jeho novoročenky, často označené skratka P. F. (Pour Feliciter) v spojení s letopočtom sú jedinečné, neopakovateľné. Najstaršie z nich vytvoril v spolupráci s manželkou. Sú z obdobia, v ktorom sa vo svojej tvorbe venoval kombinácii drôtu s rôznymi materiálmi, papierom, kameňom, drevom, ale i polodrahokamami. Svojimi výtvormi reagoval na celospoločenské dianie v našej vlasti. Aj keď niektoré novoročenky pomenoval, zväčša nechával na divákovi, aby hľadal myšlienku v nej ukrytú a spojil ju s udalosťou v tom období.

Svoje diela vystavoval doma i v zahraničí a teraz, na tejto výstavke si môžeme pozrieť časť jeho tvorby v origináli.

V súlade s jeho umeleckým odkazom prajem návštevníkom

PF 2025

Pavol Laš
autor knihy Príbehy zo Skalitého

Súkromná základná umelecká škola Skalité
a
Pavol Laš

usporiadajú výstavu ilustrácií
Sofie Časnochovej
ku knihe Pavla Laša Príbehy zo Skalitého.

Výstava je doplnená o novoročenky a iné diela
z tvorby kysuckého drotárskeho výtvarníka

Štefana Mliča

k blížiacemu sa novému roku 2025

Sprievodca výstavou

V budove SZÚŠ Skalité

18.12.2024 – 10.01.2025

Darca krvi zo Skalitého získal prestížnu Kňazovického plakety

Miestny spolok Slovenského Červeného kríža v Skalitom s hrdosťou informuje o mimoriadnom úspechu dobrovoľného darcu krvi p. Igora Legerského. Tento obyvateľ Skalitého sa stal držiteľom prestížnej Kňazovického plakety, ktorá je udeľovaná za mimoriadny prínos v oblasti darcovstva krvi. Igor dosiahol neuveriteľných 103 odberov, čím sa zaradil medzi výnimočných darcov nielen v regióne, ale aj na celoslovenskej úrovni.

Slávnostné odovzdanie Kňazovického plakety sa uskutočnilo dňa 12. decembra 2024 v priestoroch Slovenského Červeného kríža v Čadci. Plaketu mu odovzdá riaditeľka SČK v Čadci Mgr. Elena Tomašiková za prítomnosti riaditeľa KNsP Čadca Ing. Martina Šenfelda, MBA, členov miestneho spolku, rodiny a ďalších hostí.

„Darovať krv je pre mňa poslaním. Ak môžem pomôcť zachrániť ľudský život, vždy to urobím s radosťou a pokorou,“ uviedol pán Legerský pri príležitosti tohto významného ocenenia.

Darcovstvo krvi je jedným z najcennejších prejavov solidarity a ľudskosti. Každý jeden odber môže zachrániť až tri ľudské životy, a práve darcovia ako Igor Legerský sú neoceniteľným príkladom toho, aký veľký význam má tento skutok. Jeho oddanosť a nezištnosť sú inšpiráciou pre mladých ľudí, aby prekonal obavy a stali sa súčasťou tohto výnimočného poslania.

„Každý musíme niekde začať. Stačí darovať krv prvý raz a môže sa z toho stať celoživotná cesta pomoci,“ zdôrazňuje miestny spolok Červeného kríža v Skalitom. Výzvou pre mladých darcov je nielen prísť, ale aj pomáhať šíriť osvetu medzi rovesníkmi a priateľmi.

Miestny spolok Červeného kríža ďakuje Igorovi Legerskému za jeho dlhoročnú obetavosť a inšpiratívnu činnosť. „Je vzorom pre nás všetkých a dôkazom, že ochota pomáhať môže zachrániť stovky životov,“ dodala riaditeľka Tomašiková.

Slovenský Červený kríž pripomína, že každý jeden darca má moc zmeniť

životy druhých. Stačí spraviť prvý krok.

Ďakujeme, Igor a vyzývame všetkých: pridajte sa!

ZO Slovenského zväzu záhradkárov v Skalitom

Rok ubehol ako voda a opäť tu máme vianočné sviatky. V tomto roku sme sa v zväze vôbec nenudili. Organizovali sme brigády vo farskej záhrade, zájazd do Trenčína, prednáškové sympóziom, presťahovanie muštárne, zabezpečili mušтовanie jadrovín a mnoho iného.

Naše združenie napreduje a pre to potrebuje aj rozšírenie radu svojich členov. Ak sa zaujímaš o pestovanie, chceš získavať nové informácie, byť v centre diania našich aktivít, pridaj sa k nám.

Ďalej by som chcel popriať všetkým záhradkárom, ovcinárom, priaznivcom a rodinným príslušníkom do budúceho roku najmä veľa zdravia, šťastia, lásky a úspechov. Budúci rok nech je plný slnka, vlhky a bez škodcov.

Bohatú úrodu v záhrade, na poli, či v sade. Až hojnosť zásob v komore, či pivnici máte. A všetkým občanom veľa radosti zo svojej záhrady a jej darov.

Martin Petrák SZZ o.j.z. Skalité

Jednota dôchodcov Skalité informuje

Naši milí seniori – členovia JD. Rok 2024 sa blíži k záveru. Za uplynulý rok 2024 chceme poďakovať všetkým členom, ktorí sa aktívne podieľali na spoločných akciách a tak prispeli k ich dobrému priebehu.

11. 11. 2024 sa naši členovia zúčastnili pietného aktu pri príležitosti ukončenia 1. svetovej vojny. Spolu s obecným úradom a členmi ostatných organizácií v Skalitom sme položili horiace kahančeky k pomníku a poklonili sa padlým bojovníkom. Pri tejto príležitosti prispela svojou účasťou v relácii miestneho rozhlasu aj Mária Papíková. Ďakujeme obecnému úradu za občerstvenie.

13. 11. 2024 sa naše členky zúčastnili na pingpongovom turnaji. Tento rok sme nemali zastúpenie medzi súťažiacimi, tak sme pomohli s občerstvením a hlavne sme povzbudzovali.

26. 11. 2024 sme sa zúčastnili na slávnostnej okresnej rade v Čadci, konanej pri príležitosti 25. výročia zalo-

ženia Okresnej JD v Čadci. Zúčastnili sa 3 členovia – predsedníčka p. Mária Papíková, podpredsedníčka p. Anna Krčmáriková a náš najlepší okresný, krajský aj celoslovenský športovec p. Milan Gerát.

30. 11. 2024 boli Adventné trhy. Nechýbal ani náš stánok s pečenými dobrotami – buchty aj koláče rôzneho druhu. Že boli dobré, svedčí aj rýchly výpredaj.

Piekli p. Lojzka Krčmáriková, Terka Urbánková, Anna Čanecká, Gitka Legerská, Mária Kreanová, Jožka Mikulová, Lojzka Cechová, Anna Urbánková, Alenka Petráková, Anna Gregušová, Mária Papíková, Anna Lašová, Anna Jurgová, Gitka Časnochová, Štefka Časnochová, Anna Vyskočová, Anna Špiláková, Anna Klušáková, Lojzka Klimková, Anna Krčmáriková. Nezabudli sme ani na punč, ktorý pripravila Anna Krčmáriková. Ďakujeme všetkým, ktorí napiekli aj ktorí si koláčky od nás kúpili.

Do Nového roka 2025 Výbor JD praje všetkým členom hodne zdravia, šťastia, spokojnosti, rodinnej pohody a ešte veľa našich spoločných stretnutí. Nech Vás Pán Boh a naša Matka Mária ochraňuje.

Výbor JD Skalité, Mária Papíková

„Život“

Život je krása – obdivuj ju
 Život je sen – uskutočni ho
 Život je výzva – prijmi ju
 Život je povinnosť – naplň ju
 Život je hra – hraj ju
 Život je bohatstvo – ochraňuj ho
 Život je sľub – splň ho
 Život je láska – poteš sa s ňou
 Život je smútok – prekonaj ho
 Život je boj – prijmi ho
 Život je šťastie – zaslúžiš si ho
ŽIVOT JE ŽIVOT – ŽI HO
 a Život je dar, ktorý sme dostali.

Lesnícke okienko

Vážení občania,
 majitelia lesných pozemkov,

chceli by sme vám pripomenúť, že sa blíži koniec roka 2024 a preto chceme apelovať na majiteľov lesných pozemkov, ktorí mali vyznačenú ťažbu a vyrúbali drevnú hmotu, aby prišli zaplatiť za ťažbu drovej hmoty na združenie. Tí majitelia lesných pozemkov, ktorí nevyťažili drevo do konca roka 2024 by mali nahlásiť na ZIVL povolenky, ktoré chcú presunúť

do roka 2025, lebo všetky vystavené povolenky končia k 31. 12. 2024. Preto sú majitelia povinní požiadať o vydanie novej povolenky alebo sa starať presunúť do roka 2025.

Chceli by sme vám pripomenúť, že za posledné roky dochádza k sporom medzi majiteľmi lesných porastov v jednotlivých štvrtkách. Jedná sa o výmery lesnej pôdy po prechode zo siah na percentá pri určovaní hraníc štvrtiek a jednotlivých parciel. Už nie je tolerancia a slušnosť aká bola dávnejšia, že sa majitelia vedeli dohodnúť bez emócií.

Ďalším problémom je zlé oboznamovanie v jednotlivých štvrtkách o ťažbe jednotlivcov alebo spoločnej ťažbe. Jedná sa hlavne o vyúčtovanie, teda o peniaze alebo o palivo a či sa delí podľa siah alebo percent.

Na záver roka by sme chceli vyzvať všetkých vlastníkov lesných pozemkov k dobrej spolupráci medzi vlast-

níkmi štvrtky a štvrtkárom, OLH a vedením ZIVL, aby nedochádzalo k nezhodám.

Treba si uvedomiť, že len zodpovedným prístupom môžeme zachovať lesy pre ďalšie generácie.

Na záver vám prajeme šťastné chvíle počas Vianoc s príjemnou atmosférou v kruhu svojich blízkych. Nech pravý zmysel týchto sviatkov naplní vaše srdcia a domov láskou a mnohými požehnaniami.

V novom roku 2025 vám želáme pevné zdravie a čo najviac úspechov a krásnych zážitkov. Veselé Vianoce a veľa šťastia v Novom roku 2025 vám želajú predseda a výbor ZIVL, predseda a výbor Spoločenstva Urbár.

Výbor a predseda ZIVL

www.redos.sk

ĎAKUJEME VÁM

A PRAJEME ÚSPEŠNÝ NOVÝ ROK

2025

4X
 V OKRESE
 ČADCA

REDOS KLUBINA
023 04 KLUBINA

REDOS SKALITÉ
739, 023 14 SKALITÉ

REDOS HORELICA
535, 022 01 ČADCA

REDOS RAKOVÁ
4122, 023 51 RAKOVÁ

REDOS

**STAVEBNÉ
 CENTRUM**

Materská škola Ústredie

Aj tento školský rok sme pre deti v našej MŠ popri každodennej výchove a vzdelávaní pripravili množstvo akcií. Prišli k nám divadielka ako:

RATATAJ, v ktorom nám pán spisovateľ „Pavol Dobšinský“ porozprával rozprávku o Jankovi Hráškovi. Detičky asistovali mamke pri varení halušiek, Jankovi pri ceste za otcom, zaspievali si, zatancovali a na záver sa s Jankom aj odfotili. ZDRAVÝŽIVKA, ktorá hravou formou naučila deti spoznávať rôzne potraviny. Detičky si spolu precvičili chôdzu po lane, navliekanie špagiet na tanierik, či iné matematické a grafomotorické schopnosti, ktoré by mal ovládať, každý správny predškôlák, ako šnurovanie topánok, nakupovanie v obchode, správne stolovanie a iné. Teáter Komika – „Hráme sa na siláka“ kde k deťom z našej MŠ zavítali dvaja zábavní klauni Pepe a Lupi. Spoločne s deťmi hľadali toho najväčšieho siláka. Ako prvé si deti zmerali sily so silákom Pepe v disciplínach

ako plávanie, preťahovanie lanom a box. Na záver sa Pepe a Lupi rozlúčili s deťmi veselou pesničkou.

„Doprava a doľava“, kde sa deti z triedy Včielky a Motýliky v spolupráci so ZŠ sv. Andreja Svorada a Benedikta zúčastnili výchovného koncertu a zábavnou formou si rozširovali a upevňovali poznatky z dopravnej výchovy. Počas programu si deti zaspievali, zatancovali a účinkujúcich odmenili potleskom.

BUBNOVAČKA, kedy do našej MŠ prišiel talentovaný hudobník z Banskej Štiavnice, ktorý deťom priblížil hru na africký bubón – Djembe. Detičky rytmizovali hrou na tele aj na djembe. Skúšali napadobniť vánok, pršanie aj búрку. Nakoniec si aj spolu zatancovali.

ZÚBKÝ, kde k nám do MŠ prišli pani odborníčky z RÚVZ a prostredníctvom prezentácie a rozprávky „O vlkovi a kozliatkach“ oboznámili deti, prečo je potrebné si čistiť zúbky, aké sú zdravé a nezdravé potraviny pre naše zúbky, koľko pasty si treba dávať a veľa iných zaujímavostí. Nakoniec si deti mohli aj vyskúšať ako si máme správne čistiť zúbky.

Predškôlačníci z triedy Včielky a Motýliky sa zúčastnili na výlete k Vodnej nádrži Milošová v spolupráci s OCR Kysuce v rámci projektu „Som detský správca“. Kde si detičky po krátkej prechádzke vyskúšali púšťanie šarkanov. Veľkým prekvapením bol náš doprovod v podobe 180 centimetrovej žaby, ktorá vyčarila úsmev na tvárach všetkých detí aj pedagógov. Spolu so žabkou sme si na lúke zacvičili aj zatancovali.

Pre detičky sme u nás MŠ pripravili aj Superstár. Pani učiteľky Ivanka a Stanka sa premenili na moderátorky a hľadali v našej škôlke super hviezdu. Najprv sme sa všetci rozospievali, vybrali sa porotcovia a potom nasledovalo spievanie po triedach aj individuálne. Všetky detičky dostali sladkú odmenu a omaľovánku a odvážne detičky aj nálepku hviezdičky.

V rámci výchovno vzdelávacieho procesu sa detičky oboznamujú aj s ľudovými zvykmi ako „Dlavenie kapusty, Na Ondreja, Na Luciu, Na sv. Martina kde sa detičky obliekli do krojov, triasli s plotom, čarovali s olovom, balili lístočky do cesta, maľovali oma-

ľovanky, dľavili kapustu a oboznamovali sa s časťami ľudového kroja.

Naše detičky Sárka Petráková (3. tr. Včielky) a Paulínka Strýčková (4. tr. Motýlik) taktiež reprezentovali našu MŠ v súťaži v sólovom speve O ZLATÝ HREBIENOK ENRIKA KOKORÍKA. Súťaž organizovala Kysucká knižnica v Čadci. Všetky šikovné detičky, ktoré svojím talentom rozveselili a obohatili súťaž získali odmenu. Ocenené boli aj detičky, ktoré sa zapojili do VV súťaže Kysucké pastelky 2024: 1. **Sárka Petráková** – „To som ja“ pod vedením M. Koričárovej – cena KKS v Čadci • 2. **Kristínka Straková** – „Môj psík“ pod vedením L. Lašovej – Čestné Uznanie • 3. **Paulínka Strýčková** – „Vôňa lesa“ pod vedením Bc. Miroslavy Strýčkovej – Čestné Uznanie • 4. **Jakubko Petrák** – „Kohútik a sliepky“ pod vedením M. Koričárovej – Čestné Uznanie • 5. **Adelka Franecková** – „Postavili sme snehuliaka“ pod vedením M. Koričárovej – Čestné Uznanie • 6. **Marek Gonščák** – „Koníky“ pod vedením M. Koričárovej – Čestné Uznanie • 7. **Alicka Miličová** – „Kvety na lúke“ pod vedením M. Koričárovej – Čestné Uznanie • 8. **Henrieta Gonščáková** – „Budem sa lyžovať“ pod vedením M. Koričárovej – Čestné Uznanie • 9. **Magdalénka Gavláková** – „Mimozemšťan“ pod vedením Mgr. K. Gomolovej – Čestné Uznanie • 10. **Monika Franková** – „ZOO“ pod vedením Mgr. K. Gomolovej – Čestné Uznanie • 11. **Sofinka Časnochová** – „Moji kamoši s uškom“ pod vedením Bc. M. Strýčkovej – Čestné Uznanie. Srdečne gratulujeme všetkým detičkám, ktoré postúpili do ďalšieho kola súťaže.

Srdečne Ďakujeme všetkým, ktorí podporili našu MŠ počas Adventných trhov 2024, všetkým ktorí pomohli pri predaji, organizácii, balení a darovaní produktov k predaji. Ďakujeme všetkým zamestnancom MŠ aj za ich podporu. Spoločne sa podarilo pre deti vyzbierať: 1250,18 Eur.

Za celý kolektív Materskej školy Skalité – Ústredie, Vám prajeme príjemné prežitie Vianočných sviatkov a všetko dobré do Nového roku 2025.

Za celý kolektív MŠ

Mgr. Katarína Gomolová
Bc. Miroslava Strýčková

Materská škola Kudlov

Počas prvej polovice školského roka deti v našej materskej škole zažili množstvo zábavy, zážitkového učenia či predstavení. Zapojili sme sa do rôznych akcií a pozvali k nám zaujímavých ľudí.

V septembri sme sa zapojili do verejnej zbierky pre ľudí so zrakovým znevýhodnením – Biela pastelka.

V októbri sa niektorí predškôláci zúčastnili športového podujatia vo Svrčinovci s názvom „Panthers Cup materských škôl 2024“, kde súťažili v rôznych disciplínach ako napr. streľba na bránku, skákanie vo vreci, preťahovanie lanom. Spoznali iné deti z materských škôl z našej doliny a odniesli si domov medaily za krásne 3. miesto.

Dňa 14. 10. 2024 deti navštívila „Zdravýživka“, ktorú vytvorila jedna mama, výživová poradkyňa Petra Vadovičová. Vďaka svojim interaktívnym aktivitám hravou formou vysvetlila deťom vplyv stravy a pohybu na telo, význam vyváženej výživy a jej dôleži-

tosť. Dňa 22. 10. 2024 sa deti s pani učiteľkami vybrali spoznávať les. Pozorovali krásu živej a neživej prírody. Spoznávali listnaté a ihličnaté stromy a rôzne druhy plodov, nazbierali aj nejaké hríby a strávili zmysluplný čas v prírode s kamarátmi.

Dňa 4. 11. 2024 našu škôlku, pri príležitosti Medzinárodného dňa materských škôl, navštívilo divadelno-dramatické predstavenie „Pán Bon-Tón“. Deti sa zabavili a ozrejmili si základy slušného správania voči kamarátom ale aj dospelým. V novembri sme si spoločne pripravovali ovocné a zeleninové maškrtky. Deti spolupracovali a pomáhali pri čistení, krájaní, šúpaní ovocia a zeleniny, učili sa o dôležitosti ovocia a zeleniny v našej strave. Degustovali a ochutnávali to, čo si samé pripravili (ovocné šaláty, špízy, ovocné poháre). Takto pripravené ovocie deťom veľmi chutilo.

Dňa 13. novembra sme sa poriadne zabávali. Prišlo nás pobaviť interaktívno-zábavné divadlo Teáter Komika s predstavením „Hráme sa na siláka“, deti sa dozvedeli, že v živote môžu dosiahnuť mnohé zo svojich snov, no nesmú pri tom zabudnúť, že to má byť veľká zábava.

Následne sme 15. 11. privítali v našej materskej škole pracovníčky Regionálneho úradu verejného zdravotníctva z Čadce, ktoré nám realizovali prednášku na tému Zdravé zúbky. Nadviazali sme spoluprácu aj so Strednou zdravotníckou školou z Čadce. Študentky si pod vedením pedagógov pripravili pre deti rôzne hravé aktivity, ktorými budovali kladný vzťah k dentálnej hygiene. Deti sa dozvedeli ako si správne čistiť zuby a predchádzať zubnému kazu. Študentky nás s projektom Zdravý úsmev opäť navštívia v Januári 2025.

Dňa 26. 11. 2024 sa uskutočnila športová olympiáda v telocvični. Pani učiteľky Slezáková a Grochalová pripravili pre deti rôzne súťažné disciplíny. Na záver všetci zúčastnení získali sladkú olympijskú odmenu, diplomy a poháre. Snažíme sa, aby deti trávili pobyt v materskej škole čo najviac aktívne a zmysluplne, aby si odniesli množstvo zážitkov a užili si každý deň. Pevne veríme, že sa nám to úspešne darí.

V decembri nás čaká návšteva Mikuláša, koncert uja Viktora, Bubnovačka a ďalšie – ale o tom už nabudúce.

Základná škola s materskou školou Kudlov

... z diania na našej škole

EURÓPSKY TÝŽDEŇ PROGRAMOVANIA

Naša škola sa zapojila do Európskeho týždňa programovania. Žiaci od 3. po 8. ročník mali možnosť rozvíjať svoje programátorské zručnosti. Tretí ročník sa venoval kódovaniu a neskôr pomocou platformy Scratch programovaniu pomocou blokov. Šiestaci pracovali na projekte Code.org, siedmici a ôsmaci sa pustili do tvorby s Microbitmi v prostredí Makecode. Medzi ich zaujímavé projekty patrila výroba vlhkomera a ďalších skvelých zariadení. Týmto spôsobom sme podporili kreativitu a technické zručnosti našich žiakov.

VÝCHOVNÝ KONCERT

V našej škole sa uskutočnil koncert s názvom MUZIKÁLOVÝ MIX, ktorý obsahoval výber skladieb z najznámejších zahraničných, ale i domácich

muzikálov. Zazneli skladby z muzikálových klasík napríklad: Dracula, Mamma Mia, Cigáni idú do neba, Na skle maľované. Najväčšie hity od skupín ABBA a QUEEN, ktoré boli cez videoprojekciu doplnené o texty skladieb. Vstupné bolo žiakom hračené z finančných prostriedkov OZ DETSTVO KUDLOV.

WOCABEE ŠAMPIONÁT

Žiaci mali možnosť preukázať svoje jazykové zručnosti a súťažiť s ostatnými školami v projekte WocaBee. Tento šampionát podporil tímového ducha a motiváciu u našich žiakov, ktorí sa intenzívne pripravovali a s nadšením sa zapájali do rôznych jazykových aktivít.

AKO BYŤ V BEZPEČÍ V ONLINE PRIESTORE

Dňa 19.1. 2024 sa uskutočnil pre žiakov 2. stupňa webinár s názvom: „Ako byť v bezpečí v online priestore“. Webinár sa uskutočnil v rámci programu RECYKLOHRY v spolupráci s IPčkom, žiaci boli zapojení počas priebehu webinára aj do interaktívneho kvízu.

ZÁLOŽKA DO KNIHY SPÁJA ŠKOLY

Žiaci 5., 6. a 7. ročníka sa zapojili do projektu Záložka do knihy spája školy. S partnerskou školou ZŠ Mlynky sme si vymenili záložky do kníh, ktoré žiaci vyrábali na hodinách výtvarnej výchovy a literatúry.

ZDRAVÉ ZÚBKY

Naša škola v spolupráci s materskou školou absolvovala besedu ZDRAVÉ ZÚBKY so študentkami Strednej zdravotníckej školy v Čadci. Pomocou zábavných aktivít a hier si žiaci budovali kladný vzťah k dentálnej hygiene.

VIANOČNÉ TRHY

Aj tento rok sme mali svoj stánok na Adventných trhoch. Chceme sa veľmi pekne poďakovať OZ DETSTVO KUDLOV za sprostredkovanie tejto akcie. Zo srdca ďakujeme všetkým rodičom, zamestnancom, priateľom školy aj všetkým, ktorí akokoľvek prispeli do stánku a priložili ruku

k dielu. Vďaka Vám, vašej štedrosti, podpore a kreativite sa náš stánok stal nielen krásnym miestom plným vôní a krásnych výrobkov, ale aj symbolom spolupráce a spolupatričnosti.

SUPER FLORBAL POHÁR

Dňa 6. 11. 2024 sa žiaci 7.ročníka: Mikula P., Korbaš A., Krajča V., Lucák P., Klušák M., Cech J., Kysa T. a žiaci 9. ročníka: Krčmárik J., Mikula F., Tarkar Š., Gavláč T., Urbánek P. zúčastnili kvalifikácie do OKRESNÉHO KOLA vo florbale žiakov ZŠ „SUPER FLORBAL POHÁR“. Svojou zanosťou a húževnatosťou obsadili 1. miesto a postup do OK, kde následne získali 4.miesto. GRATULUJEME.

RECYKLOHRY

V uplynulých dňoch sme ukončili zber mobilov. Podarilo sa nám vyzbierať 198 zariadení, ktoré putujú ďalej cestou správnej recyklácie. Odmenili sme malou pozornosťou 15 najšikovnejších zberačov a čakáme na hlavné žrebovanie. Počas zberu sme urobili malú výstavu, zameranú na históriu telefónu a telefonovania.

ŠKOLSKÉ EXKURZIE

Do vyučovacieho procesu sme zaradili v jeseni dve exkurzie. Prvou bola návšteva bývalej elektrárne v Piešťanoch, kde žiaci interaktívne riešili úlohy týkajúce sa elektriny, spotreby, ale aj environmentalistiky. Keďže si naši deviataci vyberajú strednú školu, nahliadli sme v rámci exkurzie aj do prác, ktoré vykonávajú elektrikári a aké technológie v súčasnosti používajú. Druhú exkurziu sme absolvovali v sklárskom skanzene. Traja odvážlivci si prácu so sklom aj vyskúšali.

ŠKOLSKÁ PSYCHOLOGIČKA

V úvodných mesiacoch školského roka 2024/2025 sa vo všetkých triedach od 1. po 9. ročník uskutočnili preventívno-výchovné aktivity. Žiakom boli priblížené témy, ako profesijná orientácia, zvládanie emócií, spolupráca, riešenie záťažových situácií, zvládanie konfliktov, vnútorná motivácia, stereotypy a predsudky či sebapoznávanie. Rozhovory sme obo-

hatili rôznymi aktivitami, zameranými na spomínané témy. Tento školský rok sme zaviedli v škole aj „Schránku dôvery“, kde môžu žiaci (aj anonymne) vhoďiť svoje nápady, otázky či pripomienky a získať na ne odpovede. Pre zlepšenie oddychových možností bola do relaxačnej zóny školy pridaná ponuka antistresových pomôcok a hračiek, ktoré prispievajú k vytváraniu príjemnej atmosféry a odbúravania napätia.

Mgr. Klára Ďuranová

KÚSOK LÁSKY V KRABIČKE

Čo je to láska? Myslíte, že sa zmestí do krabičky? Odpoveď na túto otázku nájdete v akcii: „Kúsok lásky v krabičke“, ktorá nám každý rok ukazuje, že aj drobné gestá dokážu vyčariť úsmev na tvári a zmeniť svet. Naši žiaci spolu s pani učiteľkami a rodičmi vytvorili a ozdobili krabičky s malými darčekom. Každá krabička, ktorá putuje do rúk ľudí, ktorí sa ocitli v ťažkých životných situáciách, obsahuje nejaké praktické veci a drobné symboly lásky a nádeje. Od teplých ponožiek a čajov, keksíkov, sladkostí, cez vianočné ozdoby až po ručne napísané odkazy. Táto akcia nie je len o obdarovaní niekoho, je to aj o vzájomnej empatii, spolupatričnosti, solidarite a schopnosti spojiť sa pre dobrú vec. Kúsok lásky v krabičke je dôkazom toho, že aj Vianoce sú časom, kedy sa rozdáva nielen darčeky, ale aj láska, ktorá nič nestojí a predsa tak veľa znamená.

DEVIATACI ČÍTAJÚ PRVÁKOM

Deviatáci sa v tomto školskom roku rozhodli pomáhať prváčikom s ich adaptáciou v novom školskom prostredí. Postupne si vytvorili vzájomné putá a kamarátstva. Jednou z milých aktivít sa stalo čítanie rozprávok deviatakmi. Naši deviataci sa na malú chvíľu stali rozprávkovými postavami a navštívili kamarátov, prvákov. Cieľom aktivity bolo spoznať knihy a ich čaro, vytvoriť si k nim pozitívny vzťah a budovať záujem o čítanie. Aktivita sa vydarila, deti sa tešili a na záver boli obdarované peknými záložkami do kníh. Na konci školského roka si žiaci úlohy vymenia. Aktivitu pripravili a zrealizovali: žiaci 9. A a 9. B triedy.

ROZVÍJANIE FINANČNEJ GRAMOTNOSTI V PRAXI – EKONOMICKÁ OLYMPIÁDA, OLYMPIÁDA KRITICKÉHO MYSLENIA

Jednou z dôležitých oblastí, v ktorej by sa mal dnešný mladý človek vedieť orientovať, je aj oblasť finančnej gramotnosti. Žiaci sú v súčasnej dobe veľmi vnímaví a schopní sa veľmi rýchlo prispôbiť novej dobe. V rámci rozvoja finančného povedomia žiakov sa ôsmaci a deviataci mali možnosť zapojiť do 3. ročníka súťaže Ekonomická olympiáda, ktorú organizuje Inštitút ekonomických a spoločenských analýz (INESS). Cez pojmy ako HDP, finančný arbiter, leasing, clo, debetná a kreditná karta, zložené úročenie, variabilný symbol a mnohé iné (často aj pre dospelého člo-

veka cudzie pojmy) si žiaci overili svoju úroveň ovládania finančnej gramotnosti na praktických úlohách zo života. Využili i vedomosti z oblasti matematiky – výpočet úrokov, úroková sadzba, menová politika (kurzy). Vyhodnotenie svojej práce dostali hneď na email formou diplomu s vyjadrením úspešnosti v percentách. Po úspešne vykonanom školskom kole môžeme zhodnotiť, že sa naše deti nemajú za čo hanbiť, ale na druhej strane sa stále máme čo učiť. Pozitívom je však zistenie, že žiaci online olympiádu vypracovávali zodpovedne a seriózne. Otázky analyzovali a paralelne prepájali s príkladmi zo života. Sú to mladí ľudia pripravení do života.

V nadväznosti na tento druh olympiády sa otvárajú žiakom dvere na účasť v Olympiáde kritického myslenia, ktorej školské kolo bude prebiehať 12. 12. 2024. Vedieť rozmyšľať je super, ešte k tomu kriticky – to už je vyšší level. A o to sa na našej škole snažíme. Držte nám palce!

Mgr. Šimaliaková

PRIPRAVUJEME ... Fašiangový ples

Týmto Vás všetkých srdečne pozývame na Fašiangový ples, ktorý sa uskutoční 22. 2. 2025! Čaká Vás večer plný hudby a tanca, skvelej spoločnosti, smiechu a zábavy. Tešíme sa na Vás !

Kolektív zamestnancov ZŠ Kudlov

Školská jedáleň, Kudlov

Zapojili sme sa do projektu „SKUTOČNE ZDRAVÁ ŠKOLA“. Skutočne zdravá škola je bezplatný a komplexný program kvalitného a udržateľného stravovania a neformálneho vzdelávania o jedle a výžive pre materské, základné a stredné školy, ktorý pomáha v rozvoji kultúry zdravého stravovania a učí žiakov, odkiaľ jedlo pochádza, ako vzniká, ako vplýva na náš organizmus, ale aj to, ako ovplyvňuje svet, v ktorom žijeme.

Naša škola sa tiež zapojila do tohto programu, ktorý pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR prichádza do materských škôl.

zdravá škola = zdravé deti = zdravá generácia

ČO SA NÁM PODARILO?

Výhra blogu mesiaca za mesiac september v súťaži „Skutočne zdravá škola“

Reprezentácia vedúcej školskej jedálne na Agrokomplexe v Nitre v súťaži o najlepší školský obed. Vytváranie zdravých, chutných a atraktívnych jedál pre školákov je výzvou, a keď sa podarí zaujať ich chuť a súčasne dodržať zdravé stravovacie návyky, je to úspech. Takéto súťaže sú skvelou príležitosťou na šírenie povedomia o zdravom stravovaní a ukazujú, ako môžu školy prispieť k zdravej budúcnosti svojich žiakov.

Do budúcnosti si želáme získať všetky body na bronзовý certifikát (zatiaľ sa nám podarilo získať 18/26) a stále vylepšovať kvalitu a pestrosť jedálneho lístka. Viac o programe Skutočne zdravá škola sa dozviete na webstránke <https://www.skutocnezdravaskola.sk/>

Zuzana Frollová, ved. školskej kuchyne

Základná škola sv. Andreja Svorada a Benedikta Skalité

Výber z akcií základnej školy sv. Andreja Svorada a Benedikta v mesiacoch október – december

KALIGRAFIA v Kysuckom múzeu v Čadci, 8. október.

Naši ôsmaci sa zúčastnili výstavy písomníctva „Kaligrafia“. Dozvedeli sa rôzne zaujímavosti o písme, jeho histórii a podobách. V interaktívnom ateliéri sa oboznámili nielen s abecedou, ale aj s azbukou, švabachom, Braillovým písmom a egyptskými hieroglyfmi.

Okresné kolo Cezpoľného behu, 17. október

Trojčlenné družstvo našich žiakov sa zúčastnilo v Čadci okresného kola v cezpoľnom behu základných škôl. Naše dievčatá v zložení Emma Maceášiková 6.A, Saša Maceášiková 7.A a Karolína Kaňová 8.A získali v hodnotení skupín 1. miesto.

Milión detí sa modlí ruženec, 18. október

Stalo sa už tradíciou, že sa každý rok zapájame do tejto celosvetovej iniciatívy. 18. októbra sme sa spoločne modlili za zmiernenie hladu, chudoby a ukončenie vojen pripomínajúc si slová svätého Pátra Pia: „Keď sa milión detí bude modliť ruženec, svet sa zmení.“ Veríme, že Boh odpovedá na naše prosby o pomoc a že tieto prosby majú ešte väčšiu silu vtedy, keď sa modlíme ako jedno veľké, celosvetové spoločenstvo.

Študijný pobyt našich žiakov na Malte, 14. – 25. október

Marián Choluj, Dávid Choluj, Martin Stenclák, Lukáš Kulla, Izabela Slichová, Bianka Gonšćáková, Lenka a Sofia Urbanová, Stela Mullerová a Veronika Ohradková vďaka svojej aktívnej práci, vytrvalosti a odvahe získali príležitosť vycestovať v októbri na Maltu. Absolvovali dva týždne štúdiá na súkromnej medzinárodnej škole Newark. Výborne sa začlenili, našli si nových kamarátov, spoznali krajinu, históriu a súčasnosť života na tomto ostrove v Stredozemnom mori. O svojich skúsenostiach a zážitkoch porozprávali svojim hosťom na podujatí Beseda o Malte.

Súťaž o najkrajšiu jesennú výzdobu triedy

Triedne tímy našich žiakov sa s veľkou dávkou súťaživosti pustili do vytvárania krásnych a kreatívnych ozdôb

z prírodných materiálov. Triedy sa premenili na farebné záhrady plné farebných listov, dekorácií z ovocia, tekvic, gaštanov a iných darov jesene. Porota hodnotila estetiku, kreativitu, čistotu triedy a celkový dojem. Víťazom súťaže sa stala trieda 5.A, ktorá si vychutnala svoju odmenu Pizza pre najtvorivejšiu triedu.

Olympiáda zo slovenského jazyka a literatúry, 13. november

Na okresnom kole 17. ročníka Olympiády zo slovenského jazyka a literatúry v CVC v Čadci našu školu úspešne reprezentovala Tatiana Čanecká z 9.A, ktorá sa umiestnila na treťom mieste.

Školské kolo olympiády z Anglického jazyka, 13. november

Olympiády sa zúčastnilo 28 žiakov zo 6. – 9. ročníka. Naši talentovaní žiaci si preverili svoje jazykové kompetencie a schopnosť žiakov vyjadriť svoje myšlienky, názory a reagovať na podnety v komunikácii. Na prvom mieste v Kategórii 1A sa umiestnil Samuel Laš zo 7.A, v kategórii 1B to bol Dávid Choluj z 9.B.

Zážitkové centrum MOTIO, 14. november

Od 11. do 17. novembra 2024 prebieha na Slovensku Týždeň vedy a techniky, ktorý popularizuje vedu a prezentuje prácu vedcov verejnosti. Jeho cieľom je aj vzbudiť záujem mladých ľudí o štúdium vedeckých a technických

smerov. Naši deviatci pri tejto príležitosti navštívili zážitkové vedecké centrum MOTIO v Žilinskej univerzite. Žiaci si mali možnosť vyskúšať 38 interaktívnych exponátov, digitálnu techniku a aplikácie na tému pohyb, pohon a robot.

Výchovný koncert, 21. november

Skvelí hudobníci Jaro Gažo a Juraj Jaroščiak v pásme DOPRAVA hrovou a náučnou formou učili našich mladších žiakov pravidlá cestnej premávky. Hovorené slovo a veselé autorské skladby boli doplnené o hrané scény s ukážkami dopravných značiek a praktických dopravných situácií. Témou programu CESTA pre starších žiakov boli závislosti a prevencia. Alkohol, cigarety, drogy, ako látkové závislosti a internet, mobil, počítač, ako nelátkové závislosti, sú chorobami súvisiacimi s modernou dobou. Boli jadrom autorských piesní, videoprojekcie a hovoreného slova.

Úspešný florbalový tím, 22. november

Z okresného kola Florbalového turnaja žiakov ZŠ v Čadci si reprezentantky našej školy v zložení: Klaudia Časnochová, Sofia Durajová, Karolína Kaňová, Sára Krčmariková, Emma Maceášiková, Saša Maceášiková, Beáta Majchráková, Lucia Martiňáková, Viktória Sanigová, Zara Serafínová, Dária Staňová a Sofia Urbanová odniesli 3. miesto.

Povolanie elektrikár, 3. december

Výroba a distribúcia elektriny sú dve odlišné činnosti. Aby sa dostala elektrina do našich domovov, vyžaduje si to odborné vedomosti a zručnosti. Činnosti ako meranie napätia, elektro-dispečing, údržba izolátorov, ale aj práca s dronom sú súčasťou povolania elektrikára. Naši ôsmaci vycestovali do Piešťan, aby sa stali na chvíľu elektrikármi a hrovou formou si vyskúšali niektoré odborné činnosti.

Advent a prípravy na Vianoce, 4. 12. 2024

Začiatok decembra sa na našej škole spája s posväcovaním adventných ven-

cov a adventných sviec. Posvätené adventné vence v našich triedach symbolizujú nádej a svetlo, ktoré prináša Kristus. Dotvárajú atmosféru duchovného rastu, pokoja a radostného očakávania.

V tomto čase, keď si pripomíname narodenie nášho Spasiteľa, prajeme vám všetkým srdcia naplnené radosťou, pokojom a nádejou. Nech vaše domovy naplní harmónia a porozumenie.

Prajeme vám požehnaný nový rok 2025.

Kolektív ZŠ sv. Andreja Svorada a Benedikta

Súkromná základná umelecká škola Skalité

Posledné mesiace sme mali naplnené krásnymi akciami, na ktorých sme rečou umenia rozdávali radosť, lásku, vďaka, úsmev, zážitok...

Mesiac október patrila našim starším. Aj my sme im vzdali úctu na Slávnostnom stretnutí jubilantov, ktoré organizovala obec Skalité.

Naše žiačky vystúpili aj na Uvítaní detí do života v našej obci. Nechýbali sme ani na slávnostnom otvorení nového bytového domu na Kudlove. Naši heligónkari rozozvučali celé nádvorie.

No a pozvali nás aj do Čadce, na stretnutie Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska, pri príležitosti Dňa nevidiacich, v Dome kultúry v Čadci, kde zazneli autorské piesne s kysuckou tematikou – Skalitské kríže, Čarovná lúka a Orloj, ktoré si od poslucháčov

vyslúžili veľký potlesk a emotívnu spätnú väzbu. Medzičasom sa žiaci výtvarného odboru, pod vedením svojich pedagógov, zapojili do Vianočnej pošty pre seniorov a Anjela Vianoc.

V sobotu 30. 11. 2024 sa konali tradičné Adventné trhy. Vystúpili na nich žiaci a učiteľia našej školy. Mohli ste sa tešiť z ich spevu, obľúbenej hry na heligónku a hry na klavír.

3. 12. 2024 ste mohli byť s nami a vychutnať si atmosféru Adventného koncertu, ktorý sa konal v kostole sv. Jána Krstiteľa. Žiaci a učiteľia sa nám predstavili hudbou a Božím slovom, v duchu očakávania narodenia nášho Spasiteľa. Atmosféru adventného koncertu umocňovali vystavené práce našich výtvarníkov.

18. 12. sa bude konať Vianočný koncert, na ktorý Vás všetkých srdečne pozývame!

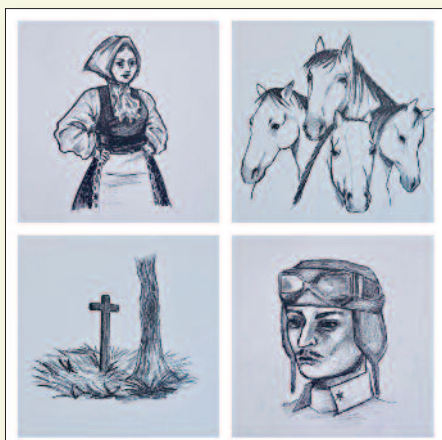
Významnou udalosťou bude predstavenie knihy pána Ing. Pavla Laša Príbehy zo Skalitého, ktorú ilustrovala žiačka pani učiteľky Veroniky Capekovej – talentovaná Sofia Časnochová. Originálne ilustrácie budú vystavené počas koncertu v priestoroch SZUŠ v Ústredí a následne bude výstava pre-

nesená do vestibulu obecného úradu Skalité, kde bude dostupná pre verejnosť do 10. 1. 2025. Vystavené budú aj Novoročenky výtvarníka a umeleckého drotára pána Štefana Mliha, ktoré daroval p. Pavlovi Lašovi. Najstaršia zo zachovaných novoročieniek je z roku 1982. Úprimne sa tešíme na Vašu návštevu!

V tie Vianočné sviatky povieme Vám vinš krátky: **Pán Kristus je narodený, tak nebudme zarmútení, ale sa Mu radujme a slávu prespevujme, to Mu bude premilé, dá nám sviatky šťastlivé.**

Kolektív SZUŠ Skalité

TJ Slovan Skalité informuje

Vážení fanúšikovia skalitského futbalu.

Po jesennej časti sezóny 2024/2025 v podaní futbalistov TJ Slovan Skalité prišiel čas na zhodnotenie. Mužstvo skupiny „A“ VI. ligy sa pod vedením trénera Jaroslava Petráka umiestnilo na 7. mieste so ziskom 19 bodov, skóre 29:26. Najviac gólov v jednom zápase videli diváci v zápase Skalité – Stará Bystrica, celkom 6 (domáci vyhrali 4:2), ale aj v zápase Gbeľany – Skalité 2:4...

Najlepší strelec gólov mužstva v jesennej časti sezóny bol Ján Házy s 8 gólmi, nasledoval Filip Poláček s 5 gólmi, Maroš Štafen a Marek Gavlač strelili po 3 góly, Roman Gomola 2 góly a po jednom góle dali Filip Suška, Róbert Špilák, Filip Pollák, Dávid Jedinák, Dávid Mikula, Richard Putyra, a Vladimír Vašík. Slovan Skalité v tabuľke zápasov na domacom ihrisku 4x vyhralo, 2x remizovalo a 1x prehralo, vonku na ihriskách súperov 1x vyhralo, 2x remizovalo a 3x prehralo. V ligovej súťaži nás neobišli ani zranenia hráčov. Zranil sa Filip Poláček, Juraj Krížek, Patrik Kaňa, Filip Hlava a kvôli zdravotným problémom

vynechali časť sezóny. V súčasnom období prebieha príprava na jarnú časť sezóny. Toto obdobie je pomerne dlhé a je len na hráčoch ako s ním naložia, či sa budú pravidelne zúčastňovať prípravy, aby v nasledujúcom období zlepšili veci, ktoré nefungovali. Ďakujem chalanom za prístup a bojovnosť v jednotlivých zápasoch a verím, že po kvalitnej zimnej príprave nastúpia 23. marca 2025 v OŠK Nedzeda o čosi lepší ako na jeseň a počas jari zúročia svoju prácu na zisk viacerých bodov a lepšieho tabuľkového postavenia.

Družstvo dorastu, ktoré hrá v I. A 2B triedy ObFZ Žilina sa umiestnilo v tabuľke jesennej časti sezóny na 11. priečke, bilancia 11 1 – 3 – 7, skóre 14:52, 6 bodov. V zimnej príprave bude treba vynaložiť nemalo úsilie o skvalitnenie herného prejavu a nabratie kondície.

Starší žiaci U 15 skončili na predposlednom 12. mieste, bilancia 12 2 – 0 – 10, skóre 11:48, 6 bodov. Mladší žiaci U 13 skončili na 13. mieste, bilancia 12 0 – 0 – 12, skóre 5:73, 0 bodov. Verím, že napriek slabšiemu začiatku sa situácia u mužstiev SŽ a MŽ stabilizuje, chlapci sa naštartujú a pred-

vedú lepšie športové výkony. Dôležité je aj to, aby sme vytvorili dobrý kolektív chlapcov, pripravili ich pre činnosť, ktorú robia radi, činnosť, kde využijú svoj voľný čas, čas plný pohybu a radosť z hry.

Výbor TJ ďakuje Obci Skalité, ktorá podporuje telovýchovnú jednotu každoročne dotáciou, ale poskytnuté finančné prostriedky zďaleka nestačia na pokrytie nákladov celého klubu. Veľká vďaka patrí firme JOKO-EKO, s.r.o. za sponzorský príspevok a aj všetkým hráčom, trénerom, sponzorom a činovníkom, ktorý zabezpečujú chod klubu a podieľajú sa na jeho reprezentácii.

Milí fanúšikovia futbalu, veríme, že aj naďalej sa budete chodiť pozeráť na výkony všetkých našich mužstiev a svojim povzbudzovaním vytvoríte výbornú atmosféru pre domácich hráčov i hostí.

Blíži sa čas Vianoc a výbor TJ Slovan Skalité Vám zo srdca žela ich krásne prežitie v kruhu najbližších a v nastávajúcom roku nech sa Vaše túžby premenia na skutočnosť.

Miroslav Laš,
predseda TJ Slovan Skalité

Klub biatlonu Skalité

Posledný štvrtrok 2024 vnesol pestrosť do našich biatlonových aktivít pri súťažiach a behoch do vrchov, a taktiež posily v podobe nováčikov biatlonistov. Čaro tohto športu sa rozhodli vyskúšať Barborka Šnircová, Katka Römerová, Emmka Krčmáriková, Livia Bestvinová, Liliana Juricová a Sára Krčmáriková – držíme im palce, aby im športové nadšenie vydržalo čo najdlhšie.

6. 9. – 7. 9. sa v Osrblí konalo II. Kolo CTM – VIESSMANN pohár + regionálny pohár. Dorast + dospelí súťažili, a naši žiaci si opäť spojili príjemné s užitočným a zúčastnili sa športového sústredu v Osrblí, zároveň ako fanúšikovia podporili súťažiacich. Zo soboty sme si odniesli 4. miesto v podaní Kamila Kotulu a 5.

miesto od Lucie Vorkovej. V nedeľu krásne zabojovala opäť Lucia a prišla domov bronzovú medailu.

21. 9. – 22. 9. Majstrovstvá SR dorast/dospelí sa konali opäť v Národnom biatlonovom centre v Osrblí. Naši dorastenci sa nenechali zahanbiť – Kamil vybojoval 5. a 7. miesto, Svetlana dvakrát 7. miesto a Tamara dvakrát 9. miesto v kategóriách vytrvalostné a rýchlostné preteky. Nejde nespomenúť i nášho bývalého reprezentanta Šimona Krištofíka, ktorý momentálne štartuje za ŠKP Banská Bystrica – vybojoval v oboch kategóriách zlatú medailu – Gratulujeme Šimonu.

Počas tohto víkendu v rámci tréningu sa naši žiaci biatlonisti zúčastnili aj medzinárodného behu na Veľkú Raču (22. 9.) – Ella Kocúrová získa

skala zlatú medailu, Lucia Hlušková vybojovala 7. miesto a Alexandra Ramšáková 8. miesto. V behu na 6,1 km Palo Baroňák skončil na 13. mieste. Žiakov prišli podporiť aj ich rodičia Jozef Hlušek a Jozef Kocúr – skončili na čestnom 18. a 19. mieste.

Majstrovstvá SR a Viessmann pohár v kategórii žiakov, dorastu a dospelých sa konali v Revúcej 28. 9. – 29. 9. Boli akýmsi vyvrcholením letnej biatlonovej sezóny a zároveň to bol najväčší a tesný atak na medailové pozície od našich biatlonistov. Upršaná sobota sa niesla v štýle rýchlostných pretekov – to však neodradilo našu dorastenku Svetlanu Pitekovú a vybojovala nám bronzovú medailu na MS SR. Dávid Jašurek skončil na 7. mieste, Emma Maceášiková získala 5. miesto, jej sestra Saša

7. miesto, Elle Kocúrovej ušiel veľmi tesne bronz, skončila na 4. mieste, Diana Vojčiniaková získala 20. miesto, Karolína Kaňová 23. miesto a Alexandra Ramšáková skončila na 24. mieste. Zabojoval aj náš vedúci výpravy Ivan Čanecký a v kategórii muži C získal skvelé 4. miesto. Nedeľa bola chladnejšia, potešilo však dobré počasie. Biatlonistov čakala záverečná súťaž vo vytrvalostných pretekoch. Viacero našich biatlonistov skončilo tesne za cennými kovmi – na štvrtých miestach skončili Saša, Ella aj Svetlana. Emma získala 6. miesto, David skončil na 8. mieste, Diana 16. miesto, Karolína 22. miesto a Alexandra 23. miesto. Frajerom na záver sa stal opäť náš vedúci výpravy – Ivanovi Čaneckému sa podarilo vybojovať striebornú medailu.

12. 10. sme sa zúčastnili testovania základne mládeže v národnom biatlonovom centre v Osrblí. Naši žiaci absolvovali celkovo 10 testovacích prvkov pohybovej výkonnosti a prvýkrát sa tu predstavili aj niektorí z našich nováčikov biatlonistov.

Posledné dva novembrové víkendy sme ako Klub Biatlonu Skalité prežili v znamení behov. Absolvovali sme Krásňanskú desiatku (10. 11.) aj beh na Husárik (17. 11.). Jesenné resp. zimné počasie nás už skúšalo, Krásno bolo „krásne chladné a slnečné“ a beh na Husárik už len „chladný a bez slnka“ – to nás však neodradilo v účasti na behoch. Z Krásna si odnášame dve medailové umiestnenia v podobe bronzu a striebra od Dávida a Elly a tiež početnú účasť nielen našich služobne starších, ale aj služobne mladších biatlonistov – tzv. nováčikov. V Čadci sme vybojovali dve pódiové umiestnenia v podobe dvakrát striebro od Kamila a Elly. Veľmi tesne sa však držali aj ostatní naši reprezentanti a zabojovali o krásne miesta.

Bilancia Viessmann pohár Leto 2024 - Náš klub skončil celkovo na 9. mieste z 32 klubov a výkonom 5390b. Pozrite si hodnotenie jednotlivých športovcov za celé obdobie letných súťaží:

miesto		
7.	JAŠUREK Dávid	2013
5.	MACEÁŠIKOVÁ Saša	2012
6.	MACEÁŠIKOVÁ Emma	2013
2.	KOCÚROVÁ Ella	2011
26.	VOJČINIAKOVÁ Diana	2010
27.	KAŇOVÁ Karolína	2010
29.	RAMŠÁKOVÁ Alexandra	2011
7.	KOTULA Kamil	2009
6.	PITEKOVÁ Svetlana	2008
8.	VEVJOROVÁ Tamara	2008
17.	VORKOVÁ Lucia	2006
1.	KRIŠTOFÍK Šimon	2008
11.	BAROŇÁK Pavol	2002
8.	IVANEK Peter	1984
4.	ČANECKÝ Ivan	1968

Gratulujeme k úspechom, športovci.

Prípravy na zimnú sezónu sú už v plnom prúde, naši biatlonisti prešli z kolieskových lyží na bežky. Ďakujeme rodičom biatlonistov za pomoc pri odvoze detí na tréningy aj súťaže. Veríme, že snehová nádielka nám umožní aktívnu tréningovú prípravu na zimnú biatlonovú sezónu. Prvý pretek nás totiž čaká už 4. 1. 2025 a BIATLON Skalité bude určite prítom.

Jozef Kocúr
ŠK Skalité – BIATLON

NBC Osrblie – testovanie pohybovej výkonnosti

Lucia Hlušková, Alexandra Ramšáková a Ella Kocúrová – Medzinárodný Beh na Veľkú Raču

Ella Kocúrová – 4. miesto

Saša a Emma Maceášikové – 4. a 6. miesto

Krásňanská desiatka

Matrika obce Skalité

NARODENÉ DETI

Terézia Ramšaková
Adam Kocifaj
Šarlota Čanecká
Linda Kulasová
Kristína Karlínová
Alexander Tutka
Heinz Koppensteiner
Vanesa Majchráková
Daniel Gavlák
Viliam Majchrák
Ondrej Legerský

PRIHLÁSENÍ OBČANIA K TRVALÉMU POBYTU

K trvalému pobytu do obce Skalité sa prihlásilo: 17

POČET OBYVATEĽOV

Počet obyvateľov k 2. 12. 2024: 5237

MANŽELSTVÁ UZAVRETÉ V OBCI SKALITÉ

Daniel Matia a Soňa Martiniaková	Martin Repka a Aneta Halina Potaš
Ľubomír Gerát a Michaela Cechová	Juraj Bajnok a Mária Krutáková
Tomáš Padyšák a Mgr. Zuzana Cibulová	Martin Holák a Silvia Čanecká
Jozef Paluch a Mgr. Monika Bestwinová	

ODHLÁSENÍ OBČANIA Z TRVALÉHO POBYTU

Z trvalého pobytu sa odhlásilo: 7

ÚMRTIE OBČANOV V OBCI SKALITÉ

Ing. Július Časnocha, 64 r.	Peter Mahút, 57, r.
Rudolf Oravec, 78 r.	

ÚMRTIE OBČANOV MIMO OBCE SKALITÉ

Erika Hajnošová, 39 r.	Michal Klus, 41 r.
Slavomír Leňko, 44 r.	Mgr. Mária Varsaviková, 76 r.
Rudolf Ficek, 62 r.	

Vypracovala: Korbašová

Spravodaj obce Skalité. Číslo 4/2024. 19. ročník. ISSN 2454-079X. EV 5448/16. Vychádza 4-krát ročne. Náklad: 1400 ks. Vydavateľ: Obec Skalité, 023 14 Skalité č. 598, IČO: 00 314 285. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy dodaných príspevkov. Námety a postrehy občanov redakcia uvíta na obec@skalite.sk, 0905/974 959. Fotografie: archív obce.

VŠETKY UZNESENIA A ZÁPISNICE Z OZ SÚ ZVEREJNENÉ NA WEB STRÁNKE OBCE.